

SAKLISTE

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune
Møtedato: Mandag 20. februar 2023
Tid: Kl. 10.00
Møtested: Kommunehuset - Lille møtesal, 2.etg

Saknr	Tittel	Unnt. off
01/2023	Godkjenning av protokollen fra møte 14.11.2022	
02/2023	Utsatt sak fra møtet 14.11.2022 - Rutiner og virksomhet for klagenemda	
03/2023	Rapportering fra regnskapsrevisor - interimfasen	
04/2023	Orientering fra revisor - Forvaltningsrevisjonsprosjekt <i>Økonomistyring og tjenestekvalitet i helse og omsorg</i>	
05/2023	Drøfting og bestilling av neste forvaltningsrevisjonsprosjekt eller eierskapskontroll	
06/2023	Kontrollutvalgets årsrapport for 2022	
07/2023	Kontrollutvalgets årsplan for 2023	
08/2023	Referatsaker	
09/2023	Drøftingssaker (eventuelt)	

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 01/2023	Møtedato: 20.02.2023	Saksbehandler: Susan Terese Thoresen
---	-------------------------------	--------------------------------	--

GODKJENNING AV PROTOKOLLEN FRA MØTET 14.11.2022

Innstilling til vedtak:

Protokollen fra møtet 14.11.2022 godkjennes.

Saken gjelder:

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg: Protokoll fra møtet 14.11.2022
B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

Protokollen fra møtet 14.11.2022 godkjennes.

Finnsnes, den 8. februar 2023

Susan Terese Thoresen
seniorrådgiver

BARDU KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Kontrollutvalget

Møtested: Kommunehuset – Lille møtesal

Møtedato: 14.11.2022

Varighet: 10.00 – 11.30

Møteleder: Torill A. Johansen

Sekretær: Audun Haugan

Faste medlemmer

Torill A. Johansen (AP) - leder

Sigfred Steien (H) - nestleder

Vilhelm Kjelsvik (V)

Bjørn Wiggo Nerli (FRP)

Guro Håkstad (SP)

Varamedlemmer (personlige)

Stian Holm Strømseth (AP)

Terje Nyberget (H)

Anne Lise Sørensen (H)

Anne Britt Hanstad (SP)

Oddvar Bjørnsen (SP)

Fra utvalget møte:

Torill A. Johansen

Vilhelm Kjelsvik

Bjørn Wiggo Nerli

Guro Håkstad

Terje Nyberget

Forfall:

Sigfred Steien

Fra den politiske ledelse møte:

Fra administrasjonen møte:

Kommunedirektør Stine Jacobsson Strømsø – under sak 28/2022.

Fra KomRev NORD IKS møte

Revisor Bjørg-Karin Steinhaug

Fra K-Sekretariatet IKS møte:

Seniorrådgiver Audun Haugan.

Merknader til innkalling og sakliste:

Det framkom ingen merknader til innkalling og sakliste.

Behandlede saker:

Saknr	Tittel	U.off
20/2022	Godkjenning av protokollen fra møte 12.09.2022	
21/2022	Rapportering fra revisor - plan for revisjon av regnskapene for 2022 (revisjonsstrategi)	
22/2022	Rapportering fra revisor - forenklet etterlevelseskontroll for 2022 – risiko- og vesentlighetsvurdering	
23/2022	Presentasjon og synlighet av kontrollutvalget på nett	
24/2022	Rutiner og virksomhet for klagenemda	
25/2022	Uavhengighetserklæring oppdragsansvarlig regnskapsrevisor	
26/2022	Kontrollutvalgets møteplan for 2023	
27/2022	Referatsaker	
28/2022	Drøftingssaker (eventuelt)	

Sak 20/2022
GODKJENNING AV PROTOKOLLEN FRA MØTE 12.09.2022

Innstilling:

Protokollen fra møtet 12.09.2022 godkjennes.

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Protokollen fra møtet 12.09.2022 godkjennes.

Sak 21/2022
RAPPORTERING FRA REVISOR - PLAN FOR REVISJON AV
REGNSKAPENE FOR 2022 (REVISJONSSTRATEGI)

Innstilling:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Behandling:

Revisor Steinhaug redegjorde for planen for revisjonen av regnskapet for 2022 og svarte på spørsmål fra utvalgets medlemmer.

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Sak 22/2022
RAPPORTERING FRA REVISOR - FORENKLET
ETTERLEVELSESKONTROLL FOR 2022 - RISIKO- OG
VESENTLIGHETSVURDERING

Innstilling:

Kontrollutvalget tar revisors rapportering til orientering.

Behandling:

Revisor Steinhaug redegjorde for valg av revisjonsområde for forenklet etterlevelseskontroll for 2022 og svarte på spørsmål fra utvalgets medlemmer.

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar revisors rapportering til orientering.

Sak 23/2022

PRESENTASJON OG SYNLIGHET AV KONTROLLUTVALGET PÅ NETT

Innstilling:

1. Kontrollutvalget vedtar forslaget til ny nettside for kontrollutvalget og anmoder om at denne oppdateres på kommunens hjemmesider.
2. Kontrollutvalget anmoder også om at møteinnkallinger og protokoller – om mulig – innlemmes i kommunes møtekalender, eller at det gis klare pekere til hvor informasjon om kontrollutvalgets møter finnes.

Behandling:

Kontrollutvalget drøftet forslaget til nettside og informasjon som gis.

Det fremkom slikt felles forslag til endringer i vedtakets punkt 1:

- 1. Kontrollutvalget vedtar forslaget til ny nettside for kontrollutvalget og anmoder at informasjonen oppdateres på kommunens nettsider, men med følgende endringer:*
 - det gis informasjon om e-post og telefon for kontrollutvalget medlemmer,
 - det gis informasjon om hvem som er varamedlemmer
 - det legges en direkte peker på kommunens hjemmeside (blå fane) til kontrollutvalget.

Innstillingen ellers uendret.

Forslaget og innstillingens punkt 2 enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget vedtar forslaget til ny nettside for kontrollutvalget og anmoder at informasjonen oppdateres på kommunens nettsider, men med følgende endringer:
 - det gis informasjon om e-post og telefon for kontrollutvalget medlemmer,
 - det gis informasjon om hvem som er varamedlemmer
 - det legges en direkte peker på kommunens hjemmeside (blå fane) til kontrollutvalget.
2. Kontrollutvalget anmoder også om at møteinnkallinger og protokoller – om mulig – innlemmes i kommunes møtekalender, eller at det gis klare pekere til hvor informasjon om kontrollutvalgets møter finnes.

*Utskrift av saksprotokoll sendt 07.12.2022 til:
- kommunedirektøren*

Sak 24/2022
RUTINER OG VIRKSOMHET FOR KLAGENEMDA

Innstilling:

Saken fremmes med åpen innstilling.

Behandling:

Leder for klagenemda var innkalt, men måtte melde forfall til møtet.

Det fremkom slikt felles forslag til vedtak:

Saken utsettes.

Forslaget enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken utsettes.

Sak 25/2022
**UAVHENGIGHETSERKLÆRING OPPDRAGSANSVARLIG
REGNSKAPSREVISOR**

Innstilling:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Inge Johannesens vurdering av egen uavhengighet til orientering.

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor Inge Johannesens vurdering av egen uavhengighet til orientering.

Sak 26/2022
KONTROLLUTVALGETS MØTEPLAN FOR 2023

Innstilling:

Saken fremmes uten innstilling til vedtak.

Behandling:

Det fremkom slikt felles forslag til vedtak:

Kontrollutvalget vedtar følgende møtedatoer for 2023:

- 20. februar,
- 27. mars,
- 22. mai,
- 25. september
- 20. november

Forslaget enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget vedtar følgende møtedatoer for 2023:

- 20. februar,
- 27. mars,
- 22. mai,
- 25. september
- 20. november

*Utskrift av saksprotokoll sendt 07.12.2022 til:
- administrasjonen for innlegging på politisk møtekalender*

Sak 27/2022
REFERATSAKER

Innstilling:

Saken tas til orientering.

Behandling:

Referert:

- A. KONTROLLUTVALGSKONFERANSEN 2023
- Utskrift av nettside

Leder ønsket å delta på konferansen og sekretariatet ordner påmelding.

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Sak 28/2022
DRØFTINGSSAKER (EVENTUELT)

Innstilling til vedtak:

Saken fremmes med åpen innstilling.

Behandling:

Rettsprosess vedrørende salg av industriområde til datalagringscenter:

Medlem Nerli tok opp saken om salg av industriområde til datalagringscenter. Kommunedirektøren orienterte om at saken var avsluttet med forlik.

Orienteringen avstedkom ikke noe vedtak fra kontrollutvalget side.

Tap på kraftsalg:

Medlem Nerli tok opp saken om kommunens tap på kraftsalg. Kommunedirektøren orienterte om oppfølgingen av saken og om årets positive resultat.

Saken avstedkom ikke noe vedtak.

Kvalifikasjoner for personer på tiltak på rådhuset.

Medlem Håkstad tok opp spørsmålet om hvilken praksis kommunen hadde for å bedømme kvalifikasjoner for ovennevnte. Kommunedirektøren redegjorde for at man vurderte personens egnethet og kvalifikasjoner før ansettelse. Det var ikke anledning til å avkreve vandelsattest, eller sikkerhetsklarering uten i lovbestemte tilfeller

Saken avstedkom ikke noe vedtak.

* * * * *

Rett utskrift:

Tromsø den xx.xx.2022

Audun Haugan
seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 02/2023	Møtedato: 20.02.2023	Saksbehandler: Audun Haugan
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

UTSATT SAK FRA MØTET 14.11.2022 - RUTINER OG VIRKSOMHET FOR KLAGENEMDA

Innstilling til vedtak:

Saken fremmes med åpen innstilling.

Saken gjelder:

Orientering om rutiner og virksomhet for kommunens klagenemnd.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

- Vegledning om intern klage rundskriv fra Kommunal og distriktsdepartementet.

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

Kontrollutvalget tok i tidligere møte opp rutiner og virksomhet for kommunens klagenemnd. Kontrollutvalget traff under sak 19/2022 følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en orientering i neste møte om saksgang og mandat for kommunens klagenemnd.

Saken hadde sin bakgrunn i en konkret byggesak og kommunens rutiner/praksis for foreleggelse av saker for klagenemnda. Utvalget mente det var formålstjenlig at kontrollutvalget fikk en orientering om klagenemndas mandat og rolle i kommunens saksbehandling.

Sekretariatet finner det formålstjenlig å gi en kort redegjørelse for reglene.

Regler om særskilte klagenemnder finnes i forvaltningsloven § 28, 2. ledd, som bestemmer:

For enkeltvedtak som er truffet av forvaltningsorgan opprettet i medhold av lov om kommuner og fylkeskommuner, er klageinstansen kommunestyret eller fylkestinget, eller etter disses bestemmelse, formannskapet eller fylkesutvalget eller en eller flere særskilte klagenemnder oppnevnt av kommunestyret eller fylkestinget.

Ut fra bestemmelsen kan kommunen oppnevne særskilte klagenemnder. Det ligger som forutsetning at nemnda skal behandle saker der ikke annen klageinstans er særskilt bestemt i loven.

Som det fremgår av bestemmelsen i forvaltningsloven er det «enkelvedtak» som kan påklages. Begrepet enkeltvedtak er definert i forvaltningsloven § 2 bokstav a og b som:

- a) vedtak, en avgjørelse som treffes under utøving av offentlig myndighet og som generelt eller konkret er bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer (enkeltpersoner eller andre private rettssubjekter);*
- b) enkeltvedtak, et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer*

Det fremgår - om man setter sammen bestemmelsene – at det er avgjørelser som er «bestemmende», som er truffet under utøving av «offentlig myndighet» og som retter seg mot en, eller flere bestemte personers rettigheter eller plikter, som defineres som enkeltvedtak.

Enkelvedtak må derfor bl.a. skilles fra avgjørelser som ikke er truffet under utøvelse av offentlig myndighet, som f.eks. avtaler, som følger privatrettslige regler. Videre regnes ikke såkalte prosessuelle rettigheter, eller plikter som «bestemmende», f.eks. regler om hvem som skal høres i en konkret sak og dermed som enkeltvedtak. Visse unntak finnes, som f.eks. å avvise en sak fra behandling, som regnes som enkeltvedtak.

Det er gitt en egen vegledning fra kommunal og regionaldepartementet for særskilte klagenemnder, se vedlegget. I denne er reglene nærmere gjennomgått og beskrevet. (Vegledningen er gitt til den eldre kommunelov, men sekretariatet kan ikke finne at vegledningen er oppdatert).

I følge Bardu kommunes delegasjonsreglement, har Bardu kommune opprettet en egen klagenemd. Delegasjonsreglementet angir følgende:

3.9 Klagenemnd

Antall medlemmer:	3
Varamedlemmer:	3
Hjemmel:	Forvaltningslovens § 28, kommuneloven § 5-2
Leder/nestleder:	Velges av kommunestyret
Innstillingsrett:	Leder av nemnda
Saksbehandlende organ:	Leder av nemnda

Arbeidsoppgaver:

Behandle klage over enkeltvedtak truffet av formannskap og andre faste utvalg med hjemmel i kommuneloven.

Som det fremgår av delegasjonsreglementet, er mandatet gjengitt som å prøve enkeltvedtak.

Sekretariatet har ellers ikke kunnet finne at det er gitt noe eget reglement for klagenemda. Sekretariatet kan heller ikke finne at nemda – eller virksomheten - er synlig på kommunens hjemmesider.

Slik sekretariatet forstår kontrollutvalget ønskes det i første omgang kun en orientering om saksgang og mandat for nemda.

Leder for klagenemda – Tor-Einar Bones – og kommunedirektøren innkalles til møtet for å orientere utvalget.

Da eventuell videre oppfølging avhenger av den orientering som gis, er saken fremmet med åpen innstilling.

Tromsø, den 7. november 2022

Audun Haugan
seniorrådgiver

Veiledning om intern klage i kommuner og fylkeskommuner

Forvaltningsloven § 28 andre ledd

Rundskriv | Dato: 23.04.1994 | Kommunal- og distriktsdepartementet
(<http://www.regjeringen.no/no/dep/kdd/id504/>)

Opprinnelig utgitt av: Kommunal- og arbeidsdepartementet

Nr: H-12/94

Utgitt: mai 1996

()

I Innledning

I forbindelse med vedtakelsen av den nye kommuneloven ble det foretatt en endring i forvaltningsloven § 28 som innebærer en utvidelse av adgangen til å klage over enkeltvedtak truffet av kommunale og fylkeskommunale organer. Tidligere gjaldt klageretten bare vedtak etter særlovene. Klagen skal - i de tilfeller det ikke er fastsatt særskilte bestemmelser i særlovgivningen - behandles av klageorganer internt i den enkelte kommune og fylkeskommune.

I denne veiledningen tar departementet opp spørsmål i forbindelse med opprettelse av interne klageordninger og regler om saksbehandling m.v. i forbindelse med klage etter forvaltningsloven § 28 andre ledd.

Bakerst i veiledningen er det tatt inn en oversikt over aktuell litteratur om forvaltningslovens bestemmelser om saksbehandling og klage.

0

II Hvilke vedtak som kan påklages – enkeltvedtak

Det er bare enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningsloven § 28 andre ledd. Begrepet er definert i forvaltningsloven § 2 a) og b). Enkeltvedtak er etter denne definisjonen en avgjørelse som treffes under utøving av offentlig myndighet og som generelt eller konkret er bestemmende for rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer.

Det må avgjøres konkret i det enkelte tilfelle om et vedtak er enkeltvedtak eller ikke. Generelt kan man si at økonomisk støtte til private som hovedregel anses som enkeltvedtak. Det kan f.eks. være tilskudd til private idrettsorganisasjoner, ungdomsorganisasjoner og kulturelle organisasjoner eller privatpersoner. Derimot vil eksempelvis husleiefastsetting i kommunale boliger normalt ikke være enkeltvedtak, med mindre denne i det vesentlige skjer på utpreget sosialt grunnlag og av den grunn har klar karakter av en kommunal støtteordning.

Fastsettelse av egenbetaling i barnehager og skolefritidsordninger i kommuner som har graderte betalingssetter vil antakelig være enkeltvedtak, fordi vedtaket i realiteten er en avgjørelse av i hvilken grad den enkelte skal støttes med midler fra det offentlige. Tildeling av kommunale tilleggsytelser vil også normalt være enkeltvedtak. Det samme vil normalt gjelde tildeling av midler fra en pott etter søknad.

Disposisjon over private midler, f.eks. private legater, fonds osv., er imidlertid ikke enkeltvedtak, selv om midlene forvaltes og fordeles av et forvaltningsorgan og selv om fordelingen har preg av støttetiltak.

Når det gjelder naturalytelser, så har praksis gått i retning av at tildeling av slike ytelser i helse- og sosialsektoren ikke er enkeltvedtak. Ny lov om sosiale tjenester har medført visse endringer her, men disse tjenestene omfattes ikke av de interne klageordningene fordi sosialtjenesteloven inneholder egne bestemmelser om klage. Derimot er det nå klart at avgjørelser om opptak av barn i barnehage er enkeltvedtak. Det samme vil antakelig gjelde for opptak til skolefritidsordninger, samt tildeling av prioritert plass på barnehagelisten.

Avgjørelser i henhold til renovasjonsforskrifter m.v., f.eks. tillatelse til å plassere søppelstativ lenger unna kjørbare vei enn det som følger av forskriftene, vil også normalt være enkeltvedtak.

Kommunen/fylkeskommunen bør gå igjennom de av sine vedtak hvor klageadgangen ikke er nærmere regulert i særlovgivningen, og klarlegge i hvilken utstrekning dette er enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningsloven § 28 andre ledd. Departementet er kjent med at Kommunenes Sentralforbund arbeider med en slik gjennomgang på goriarsli basis og antar at denne kan være til hjelp når kommunen/ fylkeskommunen skal foreta en konkret vurdering av sine vedtak.

I § 2 andre ledd er det tatt inn en særregel om hvilke **avgjørelser angående tjenestemenn** som skal regnes som enkeltvedtak. Det er her bestemt at avgjørelse som gjelder ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed eller forflytning av offentlig tjenestemann, regnes som enkeltvedtak. Det samme gjelder vedtak om å ilegge offentlig tjenestemann ordensstraff eller tilstå han/henne pensjon. Det er meningen at andre ledd skal være uttømmende, slik at andre avgjørelser enn de som er spesielt regnet opp, **ikke** skal anses som enkeltvedtak.

Begrepet "ordensstraff" som er tatt med i oppregningen er i lovgivningen brukt om de reaksjoner som er omtalt i lov om statens tjenestemenn av 4. mars 1983 § 14. Det finnes ikke tilsvarende bestemmelse i lovgivningen for kommunene. Ordensstraff kan dermed bare ilegges statstjenestemenn. Irettesettelse av en kommunalt ansatt tjenestemann er dermed ikke ordensstraff i lovens forstand og faller ikke inn under forvaltningslovens regler.

Begrepet «tjenestemann» i forvaltningsloven omfatter alle som er **ansatt** i kommunal eller fylkeskommunal tjeneste, jf. § 2 d). Innehavere av verv i kommunen eller fylkeskommunen faller utenfor begrepet.

For ansettelser er det imidlertid gitt en særregel i forvaltningsloven § 3 som innebærer at det ikke er anledning til å klage over disse vedtakene. Dette er likevel ikke til hinder for at det fremmes lovlighetsklage over ansettelsesvedtak etter bestemmelsen i kommuneloven § 59.

Avgjørelser som gjelder **prosessuelle rettigheter og plikter** har det vært meningen å holde utenfor begrepet "enkeltvedtak". Det er altså ikke enkeltvedtak når noen, som ledd i behandlingen av en sak, pålegges å avgi forklaring, å legge fram et dokument eller gis rett til dokumentinnsyn. Enkelte saksbehandlingsavgjørelser omfattes imidlertid av enkeltvedtaksbegrepet, jf. § 2 tredje ledd. Det er avgjørelser som "gjelder avvising av en sak eller bruk av særlige tvangsmidler for å få gjennomført et vedtak". Som eksempler på "særlige tvangsmidler" nevner forarbeidene til forvaltningsloven tvangsmulkt, tvangsavhenting og iverksetting av lønnstrekk for å få inndrevet en fordring.

Hvis en kommune eller fylkeskommune har gitt regler om intern mindretallsanke ved avgjørelser i andre folkevalgte organer enn kommunestyret eller fylkestinget, vil slik anke medføre at det ikke foreligger noe endelig vedtak fra vedkommende organ, og dermed heller ikke noe vedtak i forvaltningslovens forstand som kan påklages. Dette innebærer at forvaltningsklage først kan fremsettes og tas under behandling etter at mindretallsanken er avgjort. Tilsvarende vil gjelde hvis vedtaket må godkjennes av et annet organ for å være gyldig.

()

III Klageorgan

Klageorgan etter forvaltningsloven § 28 andre ledd er "kommunestyret eller fylkestinget eller særskilt klagenemnd oppnevnt av dette". Det ble under behandlingen av forslaget til ny kommunelov forutsatt fra Stortingets side at bestemmelsen ikke er til hinder for at kommunestyret eller fylkestinget kan bestemme at formannskapet/fylkesutvalget skal fungere som klagenemnd.

()

a) Kommunestyret/fylkestinget som klageorgan

Funksjonen som klageorgan er altså i utgangspunktet lagt til kommunestyret og fylkestinget. Det vil imidlertid være betenkeligheter med å bruke disse organene som klageinstans, både på grunn av organenes størrelse og øvrige saksmengde, og fordi dette er organer som i første rekke er fora for politisk meningsbrytning og i liten grad er innrettet mot behandling av begrensede enkeltsaker. Videre vil de fleste kommunestyre- og fylkestingsmedlemmer også være medlem av andre besluttede organer slik at det stadig vil være noen som må fratruke som inhabile etter bestemmelsen i kommuneloven § 40 nr. 3 c). I tillegg til å

være lite praktisk, vil det også være betenkelig ut fra et rettssikkerhetshensyn at klageorganets medlemmer vekselvis overprøver hverandres vedtak.

0)

b) Formannskapet/fylkesutvalget som klageorgan

De samme betenkeligheter vil i noen grad gjøre seg gjeldende når formannskapet og fylkesutvalget fungerer som klagenemnd, men dette er altså forutsatt fra Stortingets side.

Hvis formannskapet eller fylkesutvalget fungerer som klagenemnd, må det skilles formelt og dagsordenmessig mellom funksjonen som formannskap/fylkesutvalg og funksjonen som klagenemnd. Klagesakene må skilles ut fra de øvrige sakene på dagsorden, og dette bør fortrinnsvis gjøres ved at det settes opp et eget sakskart. Videre vil det antakelig for disse sakenes vedkommende oftere enn i andre saker formannskapet/fylkesutvalget har til behandling, kunne være nødvendig med anonymisering/unnta dokumenter eller opplysninger fra offentlighet fordi saksframlegget vil inneholde personlige opplysninger som er underlagt taushetsplikt eller av andre grunner ikke bør komme ut til offentligheten.

Det er videre ikke gitt at reglement for formannskapet/fylkesutvalget skal gjelde fullt ut når organet fungerer som klagenemnd. Eksempelvis vil reglementet ofte inneholde en bestemmelse om at et mindretall kan anke en avgjørelse inn for kommunestyret eller fylkestinget. Om dette skal gjelde også når formannskapet/fylkesutvalget fungerer som klagenemnd, er et spørsmål kommunestyret/fylkestinget må ta standpunkt til. Slike mindretallsankeordninger vil imidlertid i realiteten medføre at det innføres et ekstra trinn i klagebehandlingen, og vil etter departementets syn være lite hensiktsmessige, jf. også det som er sagt foran om kommunestyret/fylkestinget som klageorgan.

()

c) Særskilt klagenemnd

Et tredje alternativ vil være opprettelse av egen klagenemnd. Klagenemnda skal være "særskilt". I dette begrepet ligger, etter departementets oppfatning, både at nemnda må være uavhengig av den etat som har forberedt og/eller truffet vedtaket som førsteinstans, og at nemnda ikke skal ha andre oppgaver.

Departementet har videre antatt at bestemmelsen ikke er til hinder for at det i kommuner og fylkeskommuner hvor saksmengden tilsier det, kan opprettes flere klagenemnder. Hvis det opprettes flere klagenemnder, må arbeidsdelingen mellom disse fastsettes ved særskilte generelle regler, enten ved en fordeling på grunnlag av saksområde, ved loddtrekning, geografi eller på grunnlag av andre fordelingskriterier som gjør det umulig å påvirke valget av klagenemnd i den enkelte sak.

()

d) Klage over enkeltvedtak truffet av kommunestyret/fylkestinget og formannskapet/fylkesutvalget

Klage over enkeltvedtak truffet av kommunestyret eller fylkestinget skal etter forvaltningsloven § 28 andre ledd, andre setning, behandles av departementet. Departementets myndighet er med hjemmel i kgl. res. av 18. desember 1992 delegert til Statens utdanningskontor for såvidt gjelder enkeltvedtak etter de lover som forvaltes av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, og ellers til fylkesmannen for **kommunale** vedtak. De enkelte fagdepartementer har myndighet til å behandle klager over **fylkeskommunale** vedtak, jf. rundskriv H-25/92, oppdatert versjon av 1. juni 1993.

Bestemmelsen i § 28 andre ledd, andre setning er i strid med prinsippet om at klager over enkeltvedtak truffet av organer opprettet etter kommuneloven skal behandles internt i kommunen/fylkeskommunen i den utstrekning det ikke er gitt egne bestemmelser i særlovene, men er begrunnet i at det av rettssikkerhetshensyn alltid bør være mulig å klage til et annet organ over enkeltvedtak, uavhengig av hvilket organ i kommunen eller fylkeskommunen som har truffet vedtaket. Bestemmelsen gir også kommunestyret og fylkestinget en oppfordring til å delegerer myndighet til å treffe enkeltvedtak til andre folkevalgte organer eller til administrasjonen for å unngå statlig overprøving, noe som er i samsvar med intensjonene i den nye kommuneloven.

Loven sier ikke noe om hvem som skal behandle klager over enkeltvedtak truffet av **formannskapet eller fylkesutvalget**. Departementet mener imidlertid at spørsmålet må løses slik at klagen går til kommunestyret/fylkestinget av hensyn til de interne kompetanseforholdene i kommunen/fylkeskommunen, jf. rundskriv H-23/92 side 8.

I de tilfeller enkeltvedtak treffes av **formannskapet/fylkesutvalget, et fast utvalg eller kommunerådet/fylkesrådet** i medhold av kommuneloven § 13 om utvidet myndighet i hastesaker, skal klagen behandles av fylkesmannen/departementet hvis saken skulle vært avgjort av kommunestyret eller fylkestinget.

Etter § 28 andre ledd, tredje setning, er vedkommende statlige organ klageinstans når vedtak er truffet i henhold til myndighet delegert fra et statlig forvaltningsorgan. Dette gjelder uavhengig av hvilket organ i kommunen eller fylkeskommunen som har truffet vedtaket, og er det samme som gjaldt også før 1. januar 1993.

()

e) Kommunestyrets/fylkestingets rett til å instruere klageorganet

Når forvaltningsloven § 28 andre ledd i utgangspunktet legger myndighet til å behandle klager over enkeltvedtak til kommunestyret og fylkestinget, så markerer dette at det hierarkiske system som kommuneloven ellers bygger på, med kommunestyret og fylkestinget som de øverste folkevalgte organer i kommunen/fylkeskommunen, ikke settes til side fordi det foreligger en klagesak. Som det øverste organ må kommunestyret eller fylkestinget kunne bestemme at det selv skal behandle en klage selv om det er opprettet egen klagenemnd eller formannskapet/fylkesutvalget fungerer som klagenemnd. Dette kan f.eks. være aktuelt i en situasjon hvor det påklagede vedtak er av en slik prinsipiell eller klart politisk karakter at man finner det ønskelig at et politisk ansvarlig organ har det siste ordet i saken. På samme måte må kommunestyret/fylkestinget kunne bestemme at det selv vil behandle en bestemt type klagesaker. Kommunestyret og fylkestinget har videre myndighet til å nedlegge eller omorganisere klagenemnda, hvis nemnda legger seg på kollisjonskurs med de ansvarlige politiske organer når det gjelder den forvaltningsmessige skjønnsutøvelse.

For at klagebehandlingen skal bli reell, må imidlertid kommunestyret og fylkestinget være avskåret fra å gi instruksjoner som griper direkte inn i klagenemndas behandling av de saker denne skal avgjøre, dvs, i forbindelse med konkrete klagesaker. Dette er ikke til hinder for at kommunestyret/fylkestinget gir generelle retningslinjer for klagenemndas virksomhet, forutsatt at disse ikke utformes slik at de i realiteten fratrukker nemnda kompetansen til å avgjøre klagesaker.

()

IV Kommunelovens saksbehandlingsregler - oppnevning av medlemmer til klagenemnda

Selv om klagenemnda er hjemlet i forvaltningsloven og ikke i kommuneloven, er den et kommunalt eller fylkeskommunalt organ etter kommuneloven, i likhet med andre utvalg og styrer. Klagenemnda omfattes dermed av de generelle regler om saksbehandling og beslutningsprosess som ellers gjelder etter kommuneloven. Dette innebærer bl.a. at klagenemndas møter som hovedregel skal være åpne, med mindre unntaksreglene i kommuneloven § 31 nr. 3 eller 4 kommer til anvendelse. Nemnda skal videre velges etter de alminnelige regler om valg i kommuneloven, og kan som nevnt foran, nedlegges eller omorganiseres i valgperioden i likhet med det som gjelder for andre faste utvalg.

Loven stiller ikke opp særlige kvalifikasjonskrav for medlemmer av klagenemnda. I motsetning til hva som gjelder ved valg av medlemmer til kontrollutvalget, er det her ingen særlige regler som utelukker ordfører, varaordfører eller medlemmer i andre utvalg og styrer. Det er dermed kun de alminnelige regler i kommuneloven § 14 om valg av kommunale og fylkeskommunale organer som gjelder. Kommunestyret og fylkestinget bør imidlertid legge vekt på å få en sammensetning av klagenemnda som gir den både faglig tyngde og politisk representativitet.

Ved valg av medlemmer bør kommunestyret/fylkestinget videre være oppmerksomme på habilitetsreglene i kommuneloven § 40 nr. 3 c), slik at man unngår å velge medlemmer i klagenemnda som ofte må fratre på grunn av inhabilitet. I de tilfeller hvor det opprettes flere klagenemnder, kan det være et poeng å trekke inn folkevalgte fra en sektor ved behandling av klager over vedtak i en annen. Dette kan bidra til å styrke de folkevalgtes saklige kompetanse, samtidig som det kan bidra til ensartethet i saksbehandlingen og "friske øyne" ved klagebehandlingen.

()

V Saksgangen i klagesaker etter forvaltningsloven § 28 andre ledd

Bestemmelser om hvordan saksgangen skal være i klagesaker har forvaltningsloven i §§ 32-34. Også ved behandling av klagesaker skal de alminnelige regler om saksforberedelse av enkeltvedtak i forvaltningsloven kap. IV og V følges, med mindre det er gitt særregler for klagebehandlingen i kap. VI.

()

a) Klagens adressat, form og innhold

Klagen skal fremsettes for det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket, jf. forvaltningsloven § 32, som stiller opp visse formelle krav til klagen. Loven stiller ikke krav om at erklæringen om klage skal nevne de grunner klagen bygger på, men dette **bør** gjøres.

Hvis en klage inneholder feil eller mangler, **skal** forvaltningsorganet sette en kort frist for rettelse eller utfylling.

()

b) Underinstansens behandling av klagen

Underinstansen skal foreta de undersøkelser som den mener klagen gir grunn til og ta stilling til om den ønsker å opprettholde vedtaket, jf. § 33.

Underinstansen trenger ikke gå inn i en full realitetsprøving av vedtaket om den ikke finner grunn til det, men **kan** gjøre det. Den kan også endre vedtaket, men da bare til gunst for klageren, jf. formuleringen "dersom den finner klagen begrunnet" i § 33. En slik endring behøver imidlertid ikke å innebære at klageren gis fullt medhold, også større eller mindre modifikasjoner av det opprinnelige vedtaket kan foretas på dette trinnet i klagebehandlingen. Hvis underinstansen endrer sitt vedtak, er klagebehandlingen avsluttet, selv om klageren ikke har fått fullt medhold, men det nye vedtaket kan da påklages på vanlig måte.

Hvis det ikke treffes nytt vedtak, skal saken oversendes klageinstansen "så snart saken er tilrettelagt".

()

c) Hvilket organ skal anses som underinstans?

I ikrafttredelsesrundskrivet H-23/92, datert 23. desember 1992, er det sagt følgende om dette spørsmålet:

"Når vedtak blir truffet av en administrativ leder, etatsjef e.l., etter delegasjon fra et folkevalgt organ, eller av leder eller arbeidsutvalg for folkevalgt organ, bør klager alltid forelegges vedkommende folkevalgte organ før behandling i klagenemnda. Dersom dette unnlates vil det kunne være en saksbehandlings feil, jf. forvaltningsloven § 17 første ledd. Tilsvarende behandlingsmåte vil gjelde når myndighet er delegert fra politisk nivå til administrasjonen v/rådmannen som har "videredelegert" internt, slik kommunelovens system forutsetter. Etter forvaltningslovens regler vil da vedkommende utvalg, eventuelt rådmann, være "underinstans" etter forvaltningsloven § 33 og ha de fullmakter som der er beskrevet og som er gjengitt kort ovenfor."

Etter 1. januar 1994 er det ikke lenger anledning til å delegere myndighet direkte fra folkevalgt organ til andre i administrasjonen enn rådmannen (med ett unntak for brannsjefen) slik at den problemstillingen ikke lenger er aktuell.

Hvis vedtaket er truffet av lederen eller et arbeidsutvalg for et folkevalgt organ, bør saken alltid forelegges vedkommende folkevalgte organ som underinstans i forvaltningslovens forstand før saken oversendes til klagenemnda, slik det er sagt i det avsnittet som er sitert foran.

Det som er sagt foran innebærer videre at i de tilfeller myndighet til å treffe enkeltvedtak er delegert til rådmannen som har videredelegert internt i administrasjonen, så må likevel rådmannen eller vedkommende utvalg være underinstans etter forvaltningsloven § 33. Om det er rådmannen eller det politiske utvalg som skal fungere som underinstans, må det være opp til det organ som har delegert myndigheten å avgjøre. Bakgrunnen for denne løsningen er at det anses som mest betryggende ut fra rettssikkerhetshensyn.

Departementet ser imidlertid at dette kan skape praktiske problemer i kommunene og fylkeskommunene, bl.a. fordi det kan innebære at en stor mengde enkeltsaker må forelegges rådmannen i tilfelle klage. Ut fra hensynet til å finne praktiske og gjennomførbare løsninger når det gjelder de interne klageordningene, har derfor departementet etter en ny vurdering funnet at det bør åpnes adgang for rådmannen til å videredelegere internt også myndighet til å fungere som underinstans i forvaltningslovens forstand.

Departementet vil imidlertid understreke at dette ikke innebærer at delegasjonsvedtakene kan fortolkes videre enn det som direkte framgår av ordlyden. Administrasjonen har bare beslutningsmyndighet så langt det foreligger et uttrykkelig delegasjonsvedtak fra en nemnd eller fra kommunestyret/fylkestinget. Man kan ikke slutte fra det forhold at administrasjonen er tillagt myndighet til å avgjøre en sak i første instans på vegne av nemnda, til at den også har kompetanse til å ta stilling til klagen og bestemme om vedtaket skal endres eller saken oversendes til klagenemnda.

Dette innebærer at dersom rådmannen skal kunne videredelegere myndighet til å fungere som underinstans, må dette for det første framgå uttrykkelig av det folkevalgte organs delegasjonsvedtak. Dernest må det framgå av rådmannens vedtak om videredelegasjon at også myndighet til å fungere som underinstans omfattes av den delegerte myndighet. Hvis dette ikke går uttrykkelig fram av delegasjonsvedtakene, må det antas at det ikke har vært meningen å delegere myndighet til å være underinstans i forvaltningslovens forstand, jf. forvaltningsloven § 33.

Kommunestyret og fylkestinget må imidlertid vurdere grundig om man skal åpne for delegasjon av denne typen myndighet. Hvis rådmannen er den som skal forberede en eventuell klage for klagenemnda, jf. nedenfor under VI b), vil det ut fra rettssikkerhetshensyn kunne være betenkelig at en etatssjef e.l. fungerer som underinstans på grunn av nærheten mellom disse. Alternativet vil være å bestemme at vedkommende utvalg skal være underinstans, noe som vil være mer betryggende ut fra hensynet til den enkeltes rettssikkerhet. Hensynet til å finne praktiske og gjennomførbare ordninger må alltid veies opp mot hensynet til rettssikkerhet og hensynet til publikums tillit til klageordningen.

()

d) Klageinstansens behandling og kompetanse

Klageinstansen skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før den treffer vedtak, og kan også pålegge underinstansen å foreta nærmere undersøkelser, jf. § 33 siste ledd.

Klageinstansen har kompetanse til å prøve alle sider av det vedtaket som er påklaget, dvs. både rettslige spørsmål, saksbehandlingen og det skjønnet som er utøvet, jf. § 34.

Klageinstansen kan ta hensyn til nye omstendigheter i saken, og kan også ta opp forhold som ikke er berørt av klageren. Klageinstansen kan imidlertid ikke unnlate å vurdere forhold som er tatt opp i klagen. Dette innebærer f.eks. at klageinstansen har plikt til å vurdere skjønnet hvis klageren har påberopt seg at dette er urimelig.

Klageinstansen kan også endre vedtaket til skade for klageren. For at dette skal kunne gjøres må to vilkår være oppfylt. For det første må klagerens interesser "finnes å måtte vike for hensynet til andre privatpersoner eller offentlige interesser", jf. § 34 andre ledd. Loven inneholder ingen vilkår knyttet til dette vurderingstemaet, og det er derfor vanskelig å angi mer eksakt hvordan det konkrete skjønnet skal foretas.

Det er imidlertid grunn til å anta at klageren ved dette ikke er gitt noe særlig omfattende vern overfor endringer til skade, slik at forvaltningen står temmelig fritt. Et moment i avveiningen vil være hvor inngripende endringen er i forhold til de forventninger klageren med rimelighet kan ha.

For det andre må melding om at vedtaket vil bli endret til skade være sendt klageren innen 3 måneder etter at underinstansen mottok klagen. Dette er en absolutt begrensning. Hvis fristen har utløpt har klageinstansen ikke adgang til å endre vedtaket til skade for klageren uansett hvilke feil og misforhold den måtte oppdage.

Det har vært antatt i juridisk litteratur at klageinstansen ikke er bundet av disse begrensningene hvis vedtaket er påklaget av to motparter. Det skyldes at en avgjørelse i den enes disfavør vil innebære at den andres klage tas til følge. Justisdepartementet har foreslått at dette lovfestes i forslag til endringer i forvaltningsloven.

()

e) Klageinstansens vedtak

Hvis klageinstansen ikke gjør endringer i vedtaket, "stadfestes" underinstansens vedtak. Dersom det gjøres endringer i førsteinstansvedtaket, har klageinstansen valget mellom selv å treffe nytt vedtak eller å oppheve underinstansens vedtak og sende saken tilbake til hel eller delvis ny behandling.

Av hensyn til forvaltningens utrednings- og undersøkelsesplikt kan det av og til være mest tjenlig å velge opphevelsesalternativet. Det henger sammen med at underinstansen kan være best utrustet til å foreta nye undersøkelser m.v. Opphevelsesalternativet kan også være hensiktsmessig hvor det ikke er naturlig at en eventuell feil uten videre fører til at en tillatelse e.l. innvilges. Selv om det hefter en feil ved underinstansvedtaket som gir grunnlag for opphevelse, er det ikke dermed sagt at tillatelse e.l. ikke kan nektes av andre grunner, og det kan være mer nærliggende at underinstansen foretar denne vurderingen enn klageinstansen.

På den annen side bør klageinstansen av hensyn til tidsfaktoren alltid treffe nytt realitetsvedtak selv i saker som er rimelig oversiktlige.

Uansett om klageinstansen velger å oppheve og sende tilbake for ny behandling eller å treffe realitetsvedtak selv, er det viktig at vedtaket er klart i sin form. Det vil være utilstrekkelig å bare konstatere at "klagen tas til følge". Det fører til at man må sammenholde avgjørelsen med klagen som ikke alltid er like velformulert og omfattende. Er det uklart hva klageren ønsker, blir det også uklart om klageinstansen har ment å oppheve og sende tilbake for ny behandling, eller om meningen har vært å treffe realitetsvedtak selv.

Klageren skal underrettes om utfallet av klagesaken så snart avgjørelsen foreligger.

()

f) Eventuell videreklage over klageinstansens vedtak

Klageinstansens vedtak i klagesaken kan som hovedregel ikke påklages. Dette gjelder uavhengig av det innhold og den form klageinstansens avgjørelse har fått, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd. Dette er likevel ikke til hinder for at vedtaket gjøres til gjenstand for lovlighetsklage etter kommuneloven § 59.

Hvis klageinstansen velger å oppheve underinstansens vedtak og sende saken tilbake for ny behandling, vil imidlertid underinstansens nye vedtak kunne påklages på vanlig måte.

()

g) Hvor omfattende må saksforberedelsen for klageinstansen være?

På grunn av de strenge habilitetsreglene i kommuneloven § 40 nr. 3 c), jf. punkt VI, har det oppstått spørsmål om **hvor omfattende** saksforberedelsen for klageinstansen må være.

Det vil ikke være slik at man må bygge opp en stor selvstendig klagesakforvaltning som skal kunne gjennomføre en fullstendig ny saksbehandling fra grunnen av i alle typer klagesaker.

Saksforberedelsen for klageinstansen må ses i sammenheng med det som er bestemt i forvaltningsloven § 33 om underinstansens behandling av klagen. Underinstansen skal som nevnt foreta de undersøkelser klagen gir grunn til, varsle eventuelle motparter i saken og gi disse anledning til å uttale seg. Underinstansen skal tilrettelegge saken før den oversendes til klageinstansen og kan også selv gi uttalelse om klagen.

Klageinstansen skal derfor normalt treffe sitt vedtak på grunnlag av partenes anførsler, underinstansens saksframstilling og eventuelle uttalelse om klagen.

Klageinstansen har imidlertid en selvstendig plikt til å vurdere om saken er tilstrekkelig opplyst, jf. forvaltningsloven § 33 siste ledd, og må eventuelt selv sørge for ytterligere utredning hvis det er nødvendig. Dette gjelder særlig de forhold som klageren har tatt opp. Klageinstansen kan pålegge underinstansen å foreta nærmere undersøkelser m.m.

()

VI Habilitetsbestemmelser

Kommuneloven § 40 nr. 3 c) inneholder særlige regler om habilitet ved intern klagebehandling i kommuner og fylkeskommuner. Disse reglene gjelder i tillegg til habilitetsreglene i forvaltningsloven §§ 6 flg. og øvrige habilitetsregler i kommuneloven.

()

a) Kommuneloven § 40 nr. 3 c)

Etter kommuneloven § 40 nr. 3 b) vil kommunalt ansatt som har deltatt ved forberedelsen av en sak, alltid være inhabil til å delta som folkevalgt når vedkommende sak kommer til politisk behandling. Habilitetsregelen i kommuneloven § 40 nr. 3 c) innebærer i tillegg at ansatte og folkevalgte som var med på å forberede eller treffe det påklagede vedtaket, heller ikke kan delta ved saksforberedelsen eller behandlingen av saken i klageinstansen. Dessuten vil en ansatt som er direkte underordnet en ansatt som er inhabil, være inhabil til å delta både som tjenestemann i saksforberedelse for klageinstansen og som valgt medlem av klageinstansen. Dette er en utvidelse i forhold til forvaltningsloven § 6 tredje ledd, som ikke omfatter saksforberedelse.

Habilitetsregelen gjelder saksforberedelse og behandling av saken i **klageinstansen** og reglene kommer altså ikke til anvendelse ved underinstansens behandling av klagen.

()

b) Konsekvenser av habilitetsreglene - hvem kan forberede saken for klageinstansen?

Etter den nye kommuneloven skal alle innstillinger fra administrasjonen til politiske folkevalgte organer legges fram av administrasjonssjefen eller på hans eller hennes vegne. Samtidig skal all delegasjon av myndighet fra politiske organer til administrasjonen skje til administrasjonssjefen, som så kan videredelegere internt. Fra 1. januar 1994 gjelder dette i all hovedsak også myndighet etter særlovene.

Departementet har tidligere gitt uttrykk for, bl.a. i brev 25. november 1993 til Østre Romerike revisjonsdistrikt, at dette innebærer at i de fleste tilfeller hvor vedtak er truffet av administrasjonen eller av et politisk organ etter innstilling fra administrasjonen, vil administrasjonssjefen og hans/hennes underordnede (i praksis hele kommunens eller fylkeskommunens administrasjon) være inhabile til å forberede saken for og delta i behandlingen i klagenemnda.

Dette er imidlertid en svært streng fortolkning og departementet har fått en rekke henvendelser om de problemer dette skaper for kommuner og fylkeskommuner ved oppbygging og praktisering av de interne klageordningene. På denne bakgrunn har departementet etter en ny vurdering kommet til at det kan være grunn til å legge seg på en noe mindre streng fortolkning av habilitetsreglene i kommuneloven § 40 nr. 3 c) av hensyn til å få praktiske og gjennomførbare klageordninger i kommuner og fylkeskommuner.

Departementet har etter dette kommet til at det må være forsvarlig å kreve **reell medvirkning** fra administrasjonssjefen eller dennes stedfortreder ved forberedelse eller behandling av saken etter delegert myndighet, før inhabilitet etter § 40 nr. 3 c) inntreffer.

Det faktum at administrasjonssjefen formelt er ansvarlig for all saksforberedelse og alle vedtak truffet av administrasjonen etter delegert myndighet, må imidlertid innebære at det **ikke skal mye til av medvirkning** fra rådmannen eller hans/hennes stedfortreder før rådmannen anses som inhabil i relasjon til klagebehandlingen. Som eksempel på et tilfelle hvor rådmannen etter dette må anses som inhabil etter § 40 nr. 3 c) kan nevnes at administrasjonens innstilling blir lagt fram for rådmannen til undertegning før saken fremmes til behandling i underinstansen. Tilsvarende hvis rådmannen undertegner det vedtaket administrasjonen har truffet. Dette innebærer imidlertid at hvis innstilling for et folkevalgt organ er lagt fram av f.eks. en etatssjef på vegne av rådmannen, men uten at han eller hun har vært inne i saken, så vil rådmannen ikke være inhabil til å forberede saken for klageinstansen.

Departementet vil i denne sammenheng understreke at det ut fra rettssikkerhetshensyn er viktig at det ikke etableres klageordninger hvor det ofte blir stilt spørsmålstegn ved habiliteten til de som forbereder og behandler klagesaken. Dette vil også være av stor betydning for publikums tillit til at de får en uhildet og nøytral behandling av klagen også ved interne klageordninger.

Habilitetsreglene i kommuneloven § 40 nr. 3 c) må imidlertid innebære at rådmannen, og dermed alle hans eller hennes underordnede, blir inhabile til å forberede saken for eller delta i behandlingen i klageinstansen, i alle tilfeller hvor innstilling for folkevalgte organer legges fram av rådmannen selv eller hans/hennes stedfortreder. Dette er likevel ikke til hinder for at rådmannen forbereder saken for underinstansen.

Hvis rådmannen er inhabil vil det bl.a. samtidig innebære at ansatte i kommunen eller fylkeskommunen ikke kan delta i behandlingen av klagen som medlemmer i klagenemnda. Dette vil også innebære at saksforberedelsen for klagenemnda må foretas av en annen uavhengig instans, f.eks. innleid advokat, ordføreren eller lederen av klagenemnda, eller ansatt i en annen kommune/fylkeskommune, hvis det ikke er opprettet et eget sekretariat for klagenemnda.

()

VII Enkelte særlige spørsmål i forbindelse med forberedelse av klagesak

()

a) Underretning om vedtaket - begrunnelse

Partene skal underrettes om enkeltvedtak som forvaltningsorganer treffer, jf. forvaltningsloven § 27, som gir nærmere regler for når og hvordan underretning skal gis. Dette gjelder også avgjørelse i klagesak.

Hovedregelen er at underretning skal gis skriftlig så snart vedtaket er truffet. I underretningen skal det gis opplysning om klageadgang, klagefrist og den nærmere fremgangsmåten ved klage. Det skal videre informeres om retten til å se sakens dokumenter og om adgangen til å be om utsatt iverksettelse av vedtaket, jf. § 42 første ledd, dersom vedtaket kan tenkes gjennomført til skade for parten(e) før klagesaken er avgjort. Underretningen bør også som hovedregel inneholde en begrunnelse for vedtaket.

Enkeltvedtak skal begrunnes, og som hovedregel skal det skje samtidig med at vedtaket treffes, jf. forvaltningsloven § 24. I § 25 er det gitt nærmere bestemmelser om begrunnelsens innhold. Tidligere gjaldt ikke begrunnelsesplikten for vedtak truffet av formannskapet/fylkesutvalget og kommunestyret/fylkestinget, men denne bestemmelsen (forvaltningsloven § 26) ble opphevet i forbindelse med vedtakelsen av den nye kommuneloven.

I en del nærmere angitte tilfeller kan forvaltningsorganet unnlate å gi samtidig begrunnelse. Hvilke tilfeller dette er framgår av § 24 andre ledd. Tilsvarende angir § 24 tredje ledd i hvilke tilfeller begrunnelse helt kan unnlates.

Det er fra enkelte pekt på at det for kollegiale organer kan være vanskelig å gi en begrunnelse for vedtaket som hele flertallet kan slutte seg til. Selv om dette kan være problematisk, så er det ikke noe nytt at kommunale og fylkeskommunale organer har plikt til å begrunne sine vedtak. De tidligere særlovnemndene, som traff den overveiende del av enkeltvedtakene, har lenge hatt plikt til å begrunne sine vedtak, og det tidligere unntaket fra denne plikten i forvaltningsloven § 26 gjaldt som nevnt bare for formannskapet/fylkesutvalget og kommunestyret/fylkestinget.

I kollegiale organer vil begrunnelsesplikten være individuell for det enkelte medlem. Det er ikke noe vilkår for et gyldig vedtak at det står et flertall bak en bestemt begrunnelse. Organets begrunnelse er summen av de enkeltbegrunnelser som gis av medlemmer som står bak det vedtaket som er truffet.

Kravet om en samtidig skriftlig begrunnelse vil være greit å oppfylle i de tilfeller det vedtaket som blir truffet er i overensstemmelse med innstillingen fra administrasjonen, og denne inneholder et forslag til begrunnelse eller har en form som gjør at den kan brukes som en begrunnelse som flertallet kan slutte seg til. Tilsvarende hvis det er satt fram forslag til vedtak med begrunnelse i møtet, som flertallet slutter seg til.

Noe mer problematisk vil det være i de tilfeller hvor hele eller deler av flertallet ikke kan slutte seg til den begrunnelse som er gitt i administrasjonens saksframstilling eller i et forslag som er satt fram i møtet. I slike tilfeller bør problemet løses ved at de som har stemt for flertallsforslaget, men som ønsker å gi en særbegrunnelse for sin stemmegivning, får en kort frist **i møtet** til å komme med en skriftlig stemmeforklaring. De som ikke gir slik stemmeforklaring, anses da for å ha sluttet seg til administrasjonens eller forslagstillersens begrunnelse.

Hvis det ikke er framlagt et skriftlig forslag til begrunnelse i møtet, må den eller de som har satt fram det forslaget som ble vedtatt, få en kort frist i møtet til å utforme en skriftlig begrunnelse basert på de synspunktene som ble fremført under behandlingen av saken. De øvrige medlemmene som har stemt for vedtaket, må deretter få en ganske kort frist til å komme med eventuelle særmerknader til den begrunnelse som er gitt, også dette basert på synspunkter som er formulert i møtet.

Medlemmer som ikke har stemt for det som ble organets vedtak, har ingen begrunnelsesplikt. Også disse kan imidlertid, i samsvar med etablert praksis, komme med skriftlige stemmeforklaringer eller protokolltilførsler hvis de varsler om dette i møtet og gjør rede for hva en slik stemmeforklaring vil inneholde.

()

b) Klagerens rett til innsyn i sakens dokumenter

En part har som hovedregel rett til å kreve innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18. Dette gjelder også etter at det er truffet vedtak i saken.

I denne forbindelse vil det være av vesentlig betydning hva som anses som "samme sak". Generelt kan man si at det som inngår i en og samme avgjørelsesprosess utgjør **en sak**. Ofte vil det være flere parter i samme sak. Også i tilfeller hvor flere konkurrerer om et begrenset gode som ikke alle kan få, må de som utgangspunkt anses som parter i samme sak, med rett til å se hverandres søknader m.v.

Forvaltningsloven §§ 18 og 19 inneholder imidlertid visse begrensninger i partenes innsynsrett. Det gjelder for det første for interne dokumenter, med unntak av innstillinger til folkevalgte organer som skal treffe vedtak i saken, jf. § 18 andre ledd flg. Videre gjelder ikke innsynsretten i forhold til opplysninger som er regnet opp i forvaltningsloven § 19 første ledd bokstav a) – c). En part har heller ikke – med mindre det er av vesentlig betydning for han eller henne - rett til innsyn i opplysninger om en annen persons helseforhold eller andre forhold som av særlige grunner ikke bør meddeles videre, jf. § 19 andre ledd.

Opplysninger om interne familieforhold eller om personers vandel kan f.eks. bli unntatt etter annet alternativ i denne bestemmelsen.

Bestemmelsen i § 19 andre ledd gir anvisning på en skjønnsmessig avveining av hensyn. De opplysninger som omfattes av denne bestemmelsen har parten krav på å gjøre seg kjent med hvis det "er av vesentlig betydning for ham", men ikke ellers. Selv om loven bare nevner opplysningenes betydning for parten, er det antatt i juridisk litteratur at det også skal legges vekt på hvor tungtveiende grunner som taler for å holde opplysningene hemmelige. Det beror på en avveining av de motstående hensyn om opplysningene skal anses for partsoffentlige eller ikke. Opplysningenes betydning for parten er normalt størst mens saksbehandlingen pågår og mens spørsmål om klage e.l. vurderes. Når dette ikke lenger er aktuelt, vil kravet om å få opplysningene normalt stå svakere, men også i slike tilfeller **kan** det være tilstrekkelig grunn til å ta kravet til følge.

Når en part eller partsrepresentant får opplysninger som ellers er undergitt taushetsplikt, kan disse opplysningene bare brukes i den utstrekning det er nødvendig for å vareta partens tarv i saken, jf. forvaltningsloven § 13 b) andre ledd. Forøvrig gjelder taushetsplikten også for parter og partsrepresentanter, og disse skal gjøres oppmerksomme på det. Overtredelse kan straffes etter straffeloven § 121, hvis vedkommende er gjort oppmerksom på at dette kan bli følgen.

Forvaltningsloven § 33 inneholder i tillegg enkelte særregler om partenes innsynsrett i klagesaker. Etter denne bestemmelsen skal underinstansen varsle eventuelle motparter om klagen. Hvis motparten varsles ved brev, skal kopi av klagen vedlegges med mindre parten etter § 19 kan nektes innsyn i den. I tillegg skal partene ha kopi av en eventuell uttalelse som underinstansen gir til klageinstansen, såfremt dette kan skje uten hinder av § 19.

()

c) Klageorganets omgjøringskompetanse

Etter forvaltningsloven § 35 har klageinstansen og annet overordnet organ en ganske vid adgang til å omgjøre et vedtak truffet av underinstansen, av eget tiltak. Andre ledd i § 35 gir klageinstansen og annet overordnet organ den samme omgjøringskompetanse som underinstansen selv har, mens tredje ledd gir disse organene en utvidet omgjøringskompetanse, på linje med den kompetansen klageinstansen har ved klage, dersom hensynet til andre privatpersoner eller offentlige interesser tilsier det.

I § 35 fjerde ledd er det gjort unntak fra den vide omgjøringsadgangen klageinstansen eller annet overordnet organ har etter andre og tredje ledd for kommunale, fylkeskommunale og statlige organer som er klageinstans for vedtak truffet av kommunale og fylkeskommunale organer etter § 28 andre ledd.

Begrunnelsen for dette unntaket har sin bakgrunn i rettstilstanden slik den var før forvaltningsloven § 28 andre ledd fikk den ordlyd den har i dag. Det var før lovendringen gjeldende rett at kommunestyret og fylkestinget ikke hadde adgang til å omgjøre andre kommunale og fylkeskommunale organers vedtak i større utstrekning enn de kunne omgjøre egne vedtak etter § 35 første ledd. Den vide omgjøringsadgangen i andre og tredje ledd kom ikke til anvendelse fordi en kommune eller fylkeskommune ble ansett som ett organ.

Ved lovendringen 25. september 1992 (ny kommunelov) ble det foretatt en utvidelse av retten til å klage over kommunale og fylkeskommunale vedtak gjennom nytt andre ledd i § 28, noe som var begrunnet i et behov for å øke rettssikkerheten.

Omgjøringsreglene var imidlertid i første rekke uttrykk for et behov for å sikre overordnet styring med forvaltningsorganets virksomhet - de er bare subsidiært rettssikkerhetsgarantier. Det ble derfor ikke ansett å være behov for en videre omgjøringsadgang enn etter de tidligere gjeldende regler i saker der kommunestyret eller fylkestinget skulle være klageorgan etter de nye reglene. Det ble også i Ot.prp. nr. 42 (1991-92) Om ny kommunelov, pekt på at en videre omgjøringsadgang ville kunne føre til uklare rettsforhold der klagebehandlingen legges til særskilte klagenemnder.

Unntaket fra omgjøringsreglene gjelder imidlertid ikke fullt ut der statlige organer er klageinstans etter § 28 andre ledd, første og andre setning. Disse har kompetanse til å gripe inn av eget tiltak og omgjøre enkeltvedtak som må anses ugyldige. Denne bestemmelsen vil imidlertid neppe ha selvstendig betydning ved siden av bestemmelsen i kommuneloven § 59 nr. 5 som gir departementet adgang til å ta et hvilket som helst kommunalt og fylkeskommunalt vedtak opp til lovlighetskontroll av eget tiltak.

()

VIII Klage over vedtak truffet av interkommunale organer

Verken kommuneloven eller forvaltningsloven inneholder bestemmelser om klage over vedtak truffet av interkommunale organer. Styret for interkommunale virksomheter kan i utgangspunktet bare få delegert myndighet innenfor oppgaver som gjelder utbygging, finansiering, drift og organisering av virksomheten. Det er i disse tilfellene ikke tale om delegasjon av forvaltningsmyndighet i vanlig forstand, og styret for interkommunale virksomheter vil derfor normalt ikke treffe enkeltvedtak som kan påklages. Det finnes imidlertid eksempler på at interkommunale styrer treffer enkeltvedtak, og det er derfor nødvendig å ta standpunkt til hvem som skal være klageinstans i disse tilfellene.

Et eksempel på at interkommunale styrer treffer enkeltvedtak er interkommunale næringsfond. Videre kan interkommunale styrer få delegert myndighet etter kommuneloven § 24 nr. 1 til å avgjøre personalsaker, jf. forvaltningsloven § 2 som fastslår hvilke typer personalsaker som skal regnes som enkeltvedtak. Slike saker kan - med unntak av ansettelse - påklages etter bestemmelsen i forvaltningsloven § 28 andre ledd.

Etter departementets oppfatning er det to aktuelle alternativer for hvilket organ som skal være klageinstans i disse tilfellene. Det første alternativet er at klager behandles av vertskommunens klageorgan, og det andre alternativet er at det etableres et eget klageorgan for den interkommunale virksomheten.

Departementet har tidligere gitt uttrykk for at det ikke er adgang til å delegere myndighet til andre kommuner eller fylkeskommuner, f.eks. ved at styrekompetansen legges til en kommune eller fylkeskommune som utøver denne på vegne av de øvrige deltakere i virksomheten. Begrunnelsen er at dette innebærer en type fraskrivelse av ansvar og innflytelse som må anses uheldig. I Ot.prp.nr. 42 (1991-92) Om ny kommunelov, er det imidlertid gitt uttrykk for at man uten å fravike dette prinsipielle utgangspunktet kan åpne for at en **saklig avgrenset del** av styrekompetansen kan legges til en kommune/fylkeskommune, dersom særlige praktiske hensyn gjør seg gjeldende. Som eksempel er det her pekt på at det bør være mulig å legge arbeidsgiverfunksjonen for den interkommunale virksomheten til vertskommunen. Det må imidlertid presiseres at adgangen til å legge en begrenset del av styrekompetansen til en av de samarbeidende kommuner/fylkeskommuner bare gjelder i klare unntakstilfeller.

Etter departementets oppfatning vil behandling av klager over enkeltvedtak truffet av interkommunale styrer være et slikt klart unntakstilfelle, og at det dermed må være adgang til å legge klagebehandling i disse tilfellene til vertskommunens klageorgan.

Det kan også fastsettes i vedtektene at det skal etableres et eget klageorgan for virksomheten. Hvilken løsning som skal velges må avgjøres av de deltakende kommuner/fylkeskommuner utfra hva som anses praktisk, antall klager osv. Så lenge det ikke bestemmes noe særskilt om dette i vedtektene for virksomheten, må eventuelle klager, etter departementets oppfatning, behandles av vertskommunens klageorgan.

()

IX Forholdet til andre klageordninger

Bestemmelsen i forvaltningsloven § 28 andre ledd innebærer ingen endring i eksisterende klageordninger i særlovgivningen, eller andre unntak fra forvaltningslovens alminnelige klageregler som måtte følge av særlovgivningen. Dette gjelder selv om særloven legger klagekompetansen til kommunen eller fylkeskommunen.

Bestemmelsen medfører heller ingen endring når det gjelder adgangen til å klage til fylkesmannen over vedtak om nekting av innsyn i saksdokumenter etter forvaltningsloven § 21 og offentlighetsloven § 9, jf. Ot.prp.nr. 42 (1991-92) Om ny kommunelov, side 305.

Praktisk viktige eksempler på vedtakstyper som dermed faller utenfor også den interne klageordningen etter forvaltningsloven § 28 andre ledd er tildeling av etableringslån, jf. husbankloven § 25, vedtak om salg og skjenking av alkohol, jf. forskrift fastsatt ved kgl.res. 18. desember 1992 med hjemmel i forvaltningsloven § 28 tredje ledd, og kommunestyrets vedtak om å godkjenne eller endre kommuneplanens arealdel, jf. plan- og bygningsloven § 20-5 niende ledd.

Det vil normalt ikke være noe i veien for at kommunen/fylkeskommunen på frivillig basis, på samme måte som tidligere, etablerer interne klageordninger for typer av enkeltvedtak som ikke omfattes av forvaltningslovens eller særlovenes klageregler. I disse tilfellene vil de relativt strenge rammene for opprettelse av klagenemnd og behandling av klagesaker som framgår av forvaltningsloven § 28 andre ledd og kommuneloven § 40 nr. 3 c) ikke være bindende for kommunen, men vil kunne være veiledende for hvilke retningslinjer som skal gjelde for den klageordningen som etableres. Departementet vil anbefale at bestemmelsene følges så langt som mulig også for frivillige klageordninger.

Forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak vil imidlertid være bindende for kommunen/fylkeskommunen ved forberedelse og behandling av alle typer enkeltvedtak uavhengig av om klageordningen er påbudt eller ikke.

()

X Aktuell litteratur

Torstein Eckhoff: Forvaltningsrett, 4. utgave, 1992

Geir Woxholth: Forvaltningsloven, Kommentartutgave, 2. utgave, 1993

Arvid Frihagen: Forvaltningsrett bind I, 3. utgave, 1991

Arvid Frihagen: Forvaltningsrett bind II, 5. utgave, 1992

Arvid Frihagen: Forvaltningsrett bind III, 4. utgave 1992

Overå og Bernt: Kommuneloven med kommentarer, 1993

Kommunenes Sentralforbund: Ny kommunelov - Førstehjelp for saksbehandlere, 1993.

Kommunal- og distriktsdepartementet

Regjeringen.no

Ansvarlig for Kommunal- og distriktsdepartementets sider:

Ansvarlig redaktør: Kjersti Bjørge

Nettredaktør: Henrik Enevold

Personvernerklæring for Kommunal- og distriktsdepartementet

Tlf. + 47 22 24 90 90

E-post: postmottak@kdd.dep.no

Ansatte i KDD: Depkatalog

Organisasjonsnummer: 972 417 858

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 03/2023	Møtedato: 20.02.2023	Saksbehandler: Susan Terese Thoresen
---	-------------------------------	--------------------------------	--

RAPPORTERING FRA REGNSKAPSREVISOR – INTERIMSFASEN

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget tar regnskapsrevisors rapportering fra interimfasen til orientering.

Saken gjelder:

Kontrollutvalgets plikt til å påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.

Vedlegg til saken:

- A: Trykte vedlegg:
- B: Utrykte vedlegg:
 - Veileder vedrørende kontrollutvalgets påseeransvar overfor regnskapsrevisor

Saksutredning:

1. BAKGRUNNEN FOR SAKEN OG KONTROLLUTVALGETS ANSVAR

Kontrollutvalget skal påse at fylkeskommunens regnskaper blir «revidert på en betryggende måte», jf. kommunelovens § 23-2 bokstav a. I kontrollutvalgsforskriftens § 3 (Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon) sies det bl.a. at:

- Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at
- a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte
 - b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor

Plikten som pålegges kontrollutvalget gjelder også for kommunale foretak.

2. REVISORS ANSVAR OG OPPGAVER

Revisors ansvar og oppgaver er beskrevet i lovens § 24-2, hvor revisor bl.a. har ansvar for å «planlegge, gjennomføre, dokumentere og rapportere sitt arbeid i samsvar med lov og forskrift og god kommunal revisjonsskikk».

Revisjonsstrategien vil være det styrende dokument for revisjonsarbeidet, og inneholder revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger, og trekker hovedlinjene for hvordan revisjonen skal gjennomføres i løpet av revisjonsåret.

Det er i loven vist til «god kommunal revisjonsskikk», som er en rettslig standard. I rettslige standarder henvises det ikke til absolutte kriterier, men lovens innhold defineres til å være det som samfunnet som helhet eller enkelte grupper i samfunnet til enhver tid mener bør gjelde.

For å gi standarden *god kommunal revisjonsskikk* et nærmere innhold, er det utarbeidet internasjonale revisjonsstandarder (ISA-ene), som har noen tilleggsvurderinger som er spesifikke for enheter i offentlig sektor.

Kommunens internkontroll (egenkontroll) er sentralt ved revisors planlegging av oppdraget. I ISA 315 – *Identifisering og vurdering av risikoene for vesentlig feilinformasjon gjennom forståelse av enheten og dens omgivelser* - framgår følgende i punktene 12 og 13:

«Revisor skal opparbeide seg en forståelse av den interne kontrollen. Selv om de fleste kontroller som er relevante for revisjonen, sannsynligvis er relatert til finansiell rapportering, er ikke alle kontroller som er relatert til finansiell rapportering, relevante for revisjonen. Hvorvidt en kontroll, alene eller sammen med andre, er relevant for revisjonen, avgjøres av revisor ved anvendelse av profesjonelt skjønn.

Når revisor opparbeider seg en forståelse av kontroller som er relevante for revisjonen, skal revisor vurdere utformingen av disse kontrollene og fastslå hvorvidt de er iverksatt ved å utføre handlinger i tillegg til forespørsler til ansatte i enheten.»

3. KONTROLLUTVALGETS «PÅSE-ANSVAR» OVERFOR REGNSKAPSREVISOR

I veilederen for kontrollutvalgets påse-ansvar, utarbeidet av Forum for Kontroll og Tilsyn, presenteres forhold og momenter som kontrollutvalget kan vurdere i forbindelse med påse-ansvaret. Veilederen presenterer påse-ansvaret i tre områder, der «holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet» er det ene området. Orienteringene om det løpende revisjonsarbeidet deles inn i tre faser; planleggingsfasen, interimfasen og årsoppgjørphasen. I tillegg kommer orientering om etterlevelseskontroll.

Rapporteringen fra revisor i inneværende møte gjelder interimfasen. Det fremgår i veilederen at orienteringen fra revisor bør være skriftlig og en rekke momenter beskrives nærmere for hva den bør inneholde. Følgende er beskrevet i veilederen:

Orientering fra interimfasen

Kontrollutvalget kan be om en skriftlig orientering som inneholder:

- a) status i forhold til revisjonsplanen
- b) beskrivelse av revisjonen av de ulike transaksjonsklassene og aktivitetene i forbindelse med disse, og hvilke systemkontroller som er utført og resultatet av disse, inkludert anbefalinger til forbedringer i internkontroll og/eller økonomiforvaltning
- c) orientering om prinsipielle regnskapsspørsmål som er observert, resultatet av vurderingene av disse, og om det foreligger uenigheter med administrasjonen
- d) revisors vurdering av mislighetsrisiko
- e) begrunnet redegjørelse for eventuelle endringer i revisjonsplanen

Veilederen er tidligere gjort kjent for kontrollutvalget.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor orienterte om plan for revisjon av regnskapene (revisjonsstrategien) i møte 14.11.2022, jf. sak 21/22.

Rapportering fra årsoppgjør fasen skjer når revisjonsberetningen foreligger.

Sekretariatet legger til grunn at revisor presenterer sin rapportering i møtet, og at presentasjonen ettersendes kontrollutvalgets medlemmer/sekretariatet.

Finnsnes, den 8. februar 2023

Susan Terese Thoresen
seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 4/2023	Møtedato: 20.02.2023	Saksbehandler: Audun Haugan / Susan Terese Thoresen
---	------------------------------	--------------------------------	--

**ORIENTERING FRA REVISOR - FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKTET
«ØKONOMISTYRING OG TJENESTEKVALITET I HELSE OG OMSORG»**

Innstilling til vedtak:

Orientering fra revisor tas til orientering.

Saken gjelder:

Status for bestilt forvaltningsrevisjonsprosjekt.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

B: Utrykte vedlegg:

- Kontrollutvalgssakene 13/21 og 16/22

Saksutredning:

Kontrollutvalget har tidligere – under sak 13/2021 - bestilt et forvaltningsrevisjonsprosjekt om «Økonomistyring og tjenestekvalitet i helse og omsorg». Forventet ferdigstillelse for prosjektet var medio 2022.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor opplyste i kontrollutvalgsmøte 12.09.22 (sak 16/22) at ferdigstillelsen av prosjektet er forsinket grunnet langtidssykemeldinger i revisjonen.

Rapporten er fortsatt ikke ferdigstilt, og revisor vil gi en orientering om bakgrunnen for dette i møtet.

Finnsnes, den 9. februar 2023

Susan Terese Thoresen
seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 05/2023	Møtedato: 20.02.2023	Saksbehandler: Audun Haugan / Susan Terese Thoresen
---	-------------------------------	--------------------------------	--

DRØFTING OG BESTILLING AV NESTE FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT ELLER EIERSKAPSKONTROLL

Innstilling til v e d t a k:

Alternativ A:

Kontrollutvalget bestiller et forvaltningsrevisjonsprosjekt rettet mot offentlige anskaffelser i samsvar med prosjektskisse datert 9.2.2023 og ber revisjonen om å iverksette prosjektet.

Alternativ B:

Kontrollutvalget bestiller et forvaltningsrevisjonsprosjekt rettet mot oppfølging av politiske vedtak i samsvar med prosjektskisse datert 9.2.2023 og ber revisjonen om å iverksette prosjektet.

Saken gjelder:

Drøfting vedrørende bestilling av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt eller eierskapskontroll

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

1. Overordnet prosjektskisse vedrørende oppfølging av politiske vedtak fra KomRev NORD, datert 9.2.2023
2. Overordnet prosjektskisse «Offentlige anskaffelser» fra KomRev NORD, datert 9.2.2023

B: Utrykte vedlegg:

1. Kommunestyresak 89/20
2. Plan for forvaltningsrevisjon perioden 2020 – 2023 for Bardu kommune
3. Plan for eierskapskontroll i perioden 2020 – 2023 for Bardu kommune

Saksutredning:

1. BAKGRUNN

Plan for forvaltningsrevisjon for inneværende valgperiode ble vedtatt av kommunestyret den 02.12.2020 i sak 89/20. Vedtaket var i samsvar med kontrollutvalgets innstilling og i prioritert rekkefølge:

- a) *Helse og omsorg*
- b) *Oppfølging av politiske vedtak*
- c) *Offentlige anskaffelser i Bardu kommune*

Kommunestyrets ga kontrollutvalget myndighet til å gjøre endringer i planen i planperioden, både vedrørende planlagte forvaltningsrevisjonsprosjekter og prioritert rekkefølge på disse.

Plan for eierskapskontroll ble vedtatt av kommunestyret i sak PS 88/20 og en eierskapskontroll i Polar Park AS ble satt på planen.

Bardu kommune har per august 2022 til rådighet 280 timer til forvaltningsrevisjon og/eller eierskapskontroll.

Denne saken gjelder bestilling av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt, eller eierskapskontroll.

2. FORVALTNINGSREVISJON ELLER EIERSKAPSKONTROLL?

Etter reglene i kommuneloven er det kun aksjeselskap som er «fullt ut» eid av kommuner og fylkeskommuner som kontrollutvalget og revisor har innsynsrett i, jf. kommuneloven § 23-6. «Fullt ut» skal tas bokstavelig. En eierskapskontroll fordrer innsyn i selskapet, og det bør derfor kun være selskap som er fullt ut kommunalt eid som settes opp til kontroll.

Etter det sekretariatet kan se, er det en rekke private eiere i Polar Park AS. Kontrollutvalget - og revisor som skal utføre kontrollen – har dermed ikke innsynsrett i selskapet.

Virksomheten i Polar Park AS kan heller ikke – ut fra sitt formål og størrelsen på eierandelen – anses som vesentlig i kommunal sammenheng.

Sekretariatet innstiller derfor på at det ikke anvendes ressurser på eierskapskontroll, men at de gjenværende ressursene anvendes til forvaltningsrevisjon.

3. AKTUELLE FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

Etter planen står et prosjekt om *oppfølging av politiske vedtak* som neste prosjekt på planen.

I plan for forvaltningsrevisjon står det:

Utfordringer med for få ressurser i administrativ ledelse, inntektsnedgang, vedtak om betydelige investeringer samt inntreff av Covid-19 kan totalt sett medføre utfordringer for administrasjonen til å gjennomføre politiske vedtak og utføre ellers ordinære arbeidsoppgaver. En forvaltningsrevisjon kan for eksempel se på hvorvidt vedtak fra

kommunestyret er iverksatt av kommuneadministrasjonen, og eventuelt utsatt ved korrekt saksbehandling.

Videre kan en forvaltningsrevisjon undersøke hvorvidt kommuneadministrasjonen melder sin iverksettelse av politiske vedtak tilbake til politikerne i de tilfeller hvor det er forutsatt.

Kommunens styringsprinsipp bygger på en ansvarsfordeling mellom de folkevalgte og administrasjonen. Det er de folkevalgte som gjennom sine vedtak bestemmer hva som skal gjøres, mens det er administrasjonen som utreder og iverksetter vedtakene. Å sikre at kommunestyrets vedtak blir iverksatt er grunnleggende for et velfungerende lokaldemokrati

Kommunedirektørens plikt til iverksettelse av vedtak skal ikke gjøre noen etterfølgende vurdering av vedtakets godhet eller hensiktsmessighet, men må følge de politiske prioriteringer som nedfelles i vedtak. Derimot kan det tenkes at det oppstår forhold etter vedtak er truffet som gjør at kommunestyret må orienteres, og at saken eventuelt må opp til ny behandling. Adgangen til å omgjøre vedtak av eget tiltak er for øvrig lovregulert.

Kommunedirektørens ansvar reguleres av § 13-1, 3. og 4, ledd:

«Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak.

Kommunedirektøren skal påse at vedtak som treffes av folkevalgte organer, blir iverksatt uten ugrunnet opphold. Hvis kommunedirektøren blir oppmerksom på faktiske eller rettslige forhold som har sentral betydning for iverksettingen av vedtaket, skal han eller hun gjøre det folkevalgte organet oppmerksom på dette på en egnet måte.»

For å sikre at folkevalgtes vedtak blir iverksatt, må kommunedirektøren ha etablert interne rutiner og systemer som ivaretar dette.

Det overordnede formålet med et forvaltningsrevisjonsprosjekt vil være å undersøke om Bardu kommune har system og rutiner som sikrer at politiske vedtak blir iverksatt og fulgt opp av administrasjonen. Det bør også være aktuelt å få undersøkt hvorvidt gjeldende systemer blir benyttet og om rutiner blir fulgt.

Offentlige anskaffelser i Bardu kommune er også et relevant område for neste forvaltningsrevisjonsprosjekt.

I plan for forvaltningsrevisjon fremkommer det:

Kommunen har gjennom de 4 siste årene (2016 - 2019) gjort investeringer for i overkant av kr 184 millioner.

En oppstilling av planlagte investeringer i perioden 2020-2023 (slik de framkommer i økonomiplanen for perioden 2020-2023) beløper seg til omkring en halv milliard kroner.

I 2018 ble det gjennomført et forvaltningsrevisjonsprosjekt som undersøkte offentlige anskaffelser i Bardu kommune, hvorpå revisor konkluderte med at «Bardu kommune i flere av de undersøkte anskaffelsene ikke har overholdt sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket.»

Det anses derfor hensiktsmessig å gjøre et forvaltningsrevisjonsprosjekt som blant annet fokuserer på hvorvidt kommunen har innrettet seg etter tilbakemelding fra forrige forvaltningsrevisjon på området, og at de har fulgt anskaffelsesregelverket i forbindelse med de siste års investeringer.

Kommunen er en sentral forvalter av fellesskapets midler og utfører daglig tjenester av stor betydning for samfunnet basert på behovene til den enkelte innbygger. Årlig bruker det offentlige Norge vesentlige summer på kjøp av varer og tjenester, samtidig stilles det stadig større krav til kvalitet og innhold i offentlige tjenester. Det offentlige må av denne grunn opptre som en habil og profesjonell innkjøper og sikre at felleskapet får varer og tjenester av høyest mulig kvalitet til en hensiktsmessig pris.

Rapporten fra 2018 viser at kommunen har forbedringspotensialer, og formålet med prosjektet vil være å undersøke i hvilken grad Bardu kommune etterlever sentrale krav i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.

4. PROSJEKTSKISSER FRA KOMREV NORD IKS

KomRev Nord IKS har fremlagt projektskisser for de to aktuelle revisjonene. Det forhold at det er fremlagt projektskisser gjør at det valgte revisjonsprosjektet kan bestilles og iverksettes umiddelbart.

For begge revisjonsprosjektene er det anslått en ressursbruk på 280 timer og en forventet ferdigstillelse er i slutten av 2023.

5. SEKRETARIATETS VURDERING

Som ovenfor sagt mener sekretariatet at gjenværende timer bør/må brukes til forvaltningsrevisjon.

Begge de aktuelle prosjektene vil beslaglegge de gjenværende forvaltningsrevisjonsressursene, slik at det må foretas et valg av kontrollutvalget.

Oppfølging av politiske vedtak er satt opp som neste prosjekt på planen, men det kan ha inntrådt endringer i risikobildet etter at planen ble vedtatt, og som gjør en revisjon mindre aktuell, bl.a. at det er ansatt ny kommunedirektør.

Samtidig er sekretariatet kjent med at det har vært flere anskaffelsessaker oppe til orientering i utvalget, noe som kan indikere at det fortsatt er en risiko på området.

Sekretariatet heller til at et prosjekt innen offentlige anskaffelser er mest hensiktsmessig ut fra en risiko og vesentlighetsvurdering og fremmer innstilling i samsvar med dette. Saken må imidlertid drøftes av utvalget og avgjøre hvilket prosjekt som skal iverksettes.

Sekretariatet har utformet to alternative vedtak.

Finnsnes, den 9. februar 2023

Susan Terese Thoresen
Seniorrådgiver

Prosjekttittel:

Kommune: Bardu

Bakgrunn: I Bardu kommunes plan for forvaltningsrevisjon for inneværende planperiode, vedtatt i kommunestyret den 2. desember 2020, er forvaltningsrevisjon med temaet oppfølging av politiske vedtak gitt nest høyeste prioritet. Forvaltningsrevisjon av kommunens pleie- og omsorgstjenester er prioritert høyest i ovennevnte plan, og denne er i skrivende stund under utførelse.

Prosjektleder: Ikke fastsatt

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor: Knut Teppan Vik

Formål:

Et formål med en forvaltningsrevisjon med temaet «oppfølging av politiske vedtak» vil være å undersøke hvorvidt kommuneadministrasjonen følger opp de vedtak som fattes av kommunestyret. At kommunestyrets vedtak følges opp fra kommuneadministrasjonen side, er en grunnleggende forutsetning for et velfungerende lokaldemokrati.

Arbeidsbeskrivelse:

Etter kontrollutvalgets godkjenning av overordnet prosjektskisse sender vi et oppstartsbrev til kommunedirektøren og anmoder om at det utnevnes en kontaktperson i administrasjonen som vi kan forholde oss til i gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen. Oppstartsmøtet med kontaktpersonen innleder datainnsamlingen. Når vi har innhentet det vi anser for å være gyldige og pålitelige data med henblikk på å besvare problemstillingen(e), sammenstiller vi våre funn i et rapportutkast og sender dette til vår kontaktperson i kommuneadministrasjonen for verifisering, eventuelt supplering eller korrigerende av datamaterialet. Etter at datamaterialet er bekreftet, eventuelt supplert eller korrigert i dialog med kontaktpersonen, ferdigstiller vi et rapportutkast som også inneholder vurderinger og konklusjoner, før vi sender dette til kommunedirektøren for uttalelse. En eventuell uttalelse fra kommunedirektøren innarbeides i endelig utgave av rapporten før denne sendes til kontrollutvalget for behandling.

Problemstilling (arbeidstittel):

- 1) *Har Bardu kommune etablert et system som er egnet til å sikre iverksettelse og oppfølging av politiske vedtak?*
- 2) *Blir politiske vedtak iverksatt som forutsatt?*

Under problemstilling 2 forutsettes det at det gjøres et utvalg av politiske vedtak som danner utgangspunkt for de videre undersøkelsene. Revisor antar at kontrollutvalget selv har de beste forutsetningene for å identifisere hvilke politiske vedtak som oppleves mest relevante med henblikk på et utvalg under problemstilling 2. På generelt grunnlag skal revisor få bemerke at relevante vurderingskriterier i en slik sammenheng vil være hvorvidt det enkelte vedtak er av særlig stor økonomisk, juridisk, politisk eller på annen måte prinsipiell betydning for kommunen og dennes innbyggere.

Revisjonskriterier (foreløpige):

Revisjonskriterier er krav, normer og/eller standarder som praksisen på det reviderte området skal vurderes i forhold til.

For problemstillingen i dette prosjektet utleder vi revisjonskriterier fra følgende kilder:

- Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- *Orden i eget hus. Kommunedirektørens internkontroll. En praktisk veileder.* Kommunesektorens organisasjon (KS).

Revisjonskriterier konkretiseres og bearbeides og kan derfor bli endret etter hvert som revisor framskaffer informasjon i prosjektet. Flere revisjonskriteriekilder kan bli lagt til grunn.

Metode:

- Dokumentanalyse
- Intervju

Prosjektstart:

Februar/mars

Forventet ressursbruk:	Forventet ferdigstilling¹:
280 timer	Ultimo 2023

Kritiske faktorer:

Kritiske faktorer vil være knyttet til innsamling av data, dvs. samarbeidet med kommuneadministrasjonen i framskaffing av skriftlig dokumentasjon og muntlig informasjon.

Dato: 9.2.2023

¹ Under forutsetning av at prosjektets aktiviteter kan gjennomføres som planlagt, jf. kritiske faktorer

Sign: *Knut Teppan Vik*
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Prosjekttittel: Offentlige anskaffelser

Kommune: Bardu

Bakgrunn: I Bardu kommunes plan for forvaltningsrevisjon for inneværende planperiode, vedtatt i kommunestyret den 2. desember 2020, er forvaltningsrevisjon med temaet offentlige anskaffelser gitt tredje høyeste prioritet. Forvaltningsrevisjon av kommunens pleie- og omsorgstjenester er prioritert høyest i ovennevnte plan, og denne er i skrivende stund under utførelse. KomRev NORD gjennomførte i 2017 en forvaltningsrevisjon av Bardu kommune med temaet offentlige anskaffelser. Revisor konkluderte med at kommunen i flere av de undersøkte anskaffelsene ikke hadde overholdt sentrale bestemmelser i anskaffelsesregelverket.

Prosjektleder: Ikke fastsatt

**Oppdragsansvarlig
forvaltningsrevisor:** Margrete Mjølhus Kleiven

Formål:

Et formål med en forvaltningsrevisjon rettet mot kommunens anskaffelser vil kunne være å undersøke hvorvidt kommunen etterlever anskaffelsesregelverket.

Arbeidsbeskrivelse:

Etter kontrollutvalgets godkjenning av overordnet prosjektskisse sender vi et oppstartsbrev til kommunedirektøren og anmoder om at det utnevnes en kontaktperson i administrasjonen som vi kan forholde oss til i gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen. Oppstartsmøtet med kontaktpersonen innleder datainnsamlingen. Når vi har innhentet det vi anser for å være gyldige og pålitelige data med henblikk på å besvare problemstillingen(e), sammenstiller vi våre funn i et rapportutkast og sender dette til vår kontaktperson i kommuneadministrasjonen for verifisering, eventuelt supplering eller korrigerende av datamaterialet. Etter at datamaterialet er bekreftet, eventuelt supplert eller korrigert i dialog med kontaktpersonen, ferdigstiller vi et rapportutkast som også inneholder vurderinger og konklusjoner, før vi sender dette til kommunedirektøren for uttalelse. En eventuell uttalelse fra kommunedirektøren innarbeides i endelig utgave av rapporten før denne sendes til kontrollutvalget for behandling.

Problemstilling (arbeidstittel):

Etterlever Bardu kommune regelverket for offentlige anskaffelser?

For å besvare problemstillingen vil vi undersøke et utvalg av kommunens innkjøp foretatt i en tidsperiode på to-tre år. Det kan legges til grunn flere ulike kriterier for utvelgelse av innkjøp for undersøkelse; kjøp over driftsbudsjett som vil være vare- og tjenestekjøp eller kjøp over investeringsbudsjettet som hovedsakelig vil være bygge- og anleggskontrakter. I den nærmere utvelgelsen vil revisor da se hen til utbetalinger til ulike leverandører, jf. regnskapsopplysninger og regelverkets ulike bestemmelser om terskelverdier. Andre kriterier for utvelgelse kan være hvilken tjeneste/avdeling i kommunen som har gjort innkjøpet eller man kan rette undersøkelsen mot konkrete prosjekter kommunen har gjennomført og hvor eksterne har hatt kontrakt med kommunen.

Anskaffelsesregelverket gjelder for alle anskaffelser med verdi over kr 100 000. Hvilke konkrete bestemmelser oppdragsgiver må følge ved anskaffelser, avhenger av dens art og verdi. Forskriften opererer med ulike terskelverdier: kr 100 000, nasjonal terskelverdi og EØS-terskelverdi. Revisor foreslår at forvaltningsrevisjonen retter seg mot vare- og tjenesteanskaffelser mer verdi fra kr 100 000 til kr 2 050 000, altså anskaffelser innenfor nasjonal terskelverdi. For anskaffelser over denne verdien, kan man legge til grunn en større kontroll med etterlevelsen av regelverket gjennom leverandørmarkedet. Vi regner risikoen for brudd på grunnleggende regler for offentlige innkjøp som størst innen denne beløpsmessige rammen for innkjøp.

Hvis kommunen er tilsluttet en innkjøpssentral eller har fått eksterne til å gjøre konkrete innkjøp, vil ikke disse inngå i forvaltningsrevisjonen. Revisor foreslår at vi kun undersøker kjøp gjort av kommunens egne ansatte.

Revisjonskriterier (foreløpige):

Revisjonskriterier er krav, normer og/eller standarder som praksisen på det reviderte området skal vurderes i forhold til.

For problemstillingen i dette prosjektet utleder vi revisjonskriterier fra følgende kilder:

- Lov 17.6. 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser
- Forskrift 12.8.2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser
- Eventuelle lokale retningslinjer i Bardu kommune

Revisjonskriterier konkretiseres og bearbeides og kan derfor bli endret etter hvert som revisor framskaffer informasjon i prosjektet.

Metode:

- Intervju
- Dokumentanalyse

Februar/mars 2023

Prosjektstart:

Forventet ressursbruk:	Forventet ferdigstillelse¹:
280 timer	Ultimo 2023

Kritiske faktorer:

Kritiske faktorer vil være knyttet til innsamling av data, dvs. samarbeidet med kommuneadministrasjonen i framskaffing av skriftlig dokumentasjon og muntlig informasjon.

Dato: 9.2.2023

Sign: *Margrete Mjølhus Kleiven*
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

¹ Under forutsetning av at prosjektets aktiviteter kan gjennomføres som planlagt, jf. kritiske faktorer

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 06/2023	Møtedato: 20.02.2023	Saksbehandler: Audun Haugan
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

KONTROLLUTVALGETS ÅRSRAPPORT FOR 2022

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget rår kommunestyret å fatte slikt v e d t a k:

Kontrollutvalget årsrapport for 2022 tas til orientering.

Saken gjelder:

Gjennomgang og vedtak av kontrollutvalgets årsrapport for 2022.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:
- Kontrollutvalgets årsrapport for 2022 (sekretariatets forslag)

B: Utrykte vedlegg:

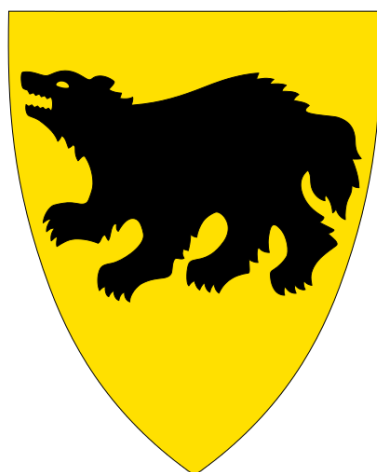
Saksutredning:

Kontrollutvalget skal etter kommunelovens § 23-5 rapportere resultatet av sitt arbeid til kommunestyret. Dette skjer både ved at enkeltsaker kan sendes løpende gjennom året til kommunestyret og ved at kontrollutvalget foretar en oppsummering av aktiviteten i kontrollutvalget i det året som har gått gjennom en årsrapport.

Vedlagt ligger sekretariatets forslag til årsrapport, som gjennomgås av utvalget. Etter kontrollutvalgets behandling av rapporten oversendes den til kommunestyret.

Tromsø, den 9. februar 2023

Audun Haugan
seniorrådgiver

ÅRSRAPPORT 2022

**Kontrollutvalget
i
Bardu kommune**

1. INNLEDNING

Kommuneloven og forskrift om kontrollutvalg og revisjon gir bestemmelser vedrørende internt tilsyn, kontroll og revisjon i kommuner og fylkeskommuner. Regelverket gir også nærmere bestemmelser om valg og sammensetning av kontrollutvalget, utvalgets ansvar og oppgaver, og om saksbehandling og sekretariat.

2. KONTROLLUTVALGETS FORMÅL OG SAMMENSETNING

2.1 Formål

Etter kommuneloven har kommunestyret det øverste tilsyn med den kommunale forvaltning, jf. § 22-1.

For å ivareta dette tilsynsansvaret velger kommunestyret selv et kontrollutvalg som skal "forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning på sine vegne", jf. § 23-1.

2.2 Valg - sammensetning

Kontrollutvalget skal ikke tillegges andre oppgaver enn det som knytter seg til kontroll- og tilsynsfunksjonen. Det vil si at kontrollutvalget ikke skal delta i den aktive politiske beslutningsprosessen. Det er et krav at kontrollutvalgets medlemmer skal være uavhengig i forhold til forvaltningen av kommunen, både i forhold til politiske organer og administrasjonen, og det er derfor gitt strenge valgbarhetsregler. I praksis er det kun kommunestyreprerentanter som ikke blir tillagt andre politiske oppgaver, som kan inneha vervet, samt valgte personer utenom de folkevalgte.

Minst ett av medlemmene av kontrollutvalget skal velges blant kommunestyrets medlemmer.

Kontrollutvalget består av:

Faste medlemmer

Torill A. Johansen (AP) - leder
Sigfred Steien (H) - nestleder
Vilhelm Kjelsvik (V)
Bjørn Wiggo Nerli (FRP)
Guro Håkstad (SP)

Varamedlemmer (personlige)

Stian Holm Strømseth (AP)
Terje Nyberget (H)
Anne Lise Sørensen (H)
Anne Britt Hanstad (SP)
Oddvar Bjørnsen (SP)

3. SAKSBEHANDLINGEN I KONTROLLUTVALGET

Utvalget har truffet sine vedtak i møter. Det er skrevet protokoll fra møtene. Utskrift av møteprotokollene er sendt utvalgets medlemmer og oppdragsansvarlige revisorer, samt at protokollene har blitt publisert på Hålogaland Revisjon sine hjemmesider. Sakslister og protokoller etter bytte av sekretariat vil bli publisert på kommunens hjemmesider.

Tidspunkt for møtene er blitt fastsatt av utvalget selv, og møtene har blitt holdt for åpne dører. Innkalling til møtene har vært sendt ordfører, rådmannen og oppdragsansvarlige revisorer, og inneholdt en oversikt over de sakene som skulle behandles samt saksdokumentene.

Hålogaland revisjon - og senere K-Sekretariatet IKS - har i 2022 sørget for saksutredning og øvrig sekretariatsbistand til utvalget.

4. KONTROLLUTVALGETS ARBEID I 2021

4.1 Generelt om kontrollutvalgets oppgaver

Kontrollutvalget skal som nevnt ovenfor forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning (inkludert selskaper) på vegne av kommunestyret. Kontrollutvalgets oppgaver fremgår av lov, forskrift eller kommunens egne retningslinjer.

Kommunelovens § 23-2 er en sentral bestemmelse som sier at:

Kontrollutvalget skal påse at

- a) *kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) *det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak*
- c) *det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i*
- d) *det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)*
- e) *vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.*

Kontrollutvalget skal videre:

- ✓ Vedta planer for utvalgets virksomhet og planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.
- ✓ Gjennomføre risiko - og vesentlighetsvurdering som grunnlag for valg av mulige forvaltningsrevisjonsprosjekter i perioden.
- ✓ Avgi uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen.
- ✓ Følge opp merknader fra revisor (i nummererte brev, eller i årsregnskapet).
- ✓ Behandle resultatet fra revisors etterlevelseskontroll.
- ✓ Rapportere resultatene av sin virksomhet til kommunestyret.
- ✓ Følge opp kommunestyrets vedtak i saker som er rapportert.
- ✓ Utarbeide budsjett for kommunens tilsyn og kontrollarbeid.

I tillegg kan kontrollutvalget ta opp andre saker ut fra sitt mandat for kontroll og tilsyn.

4.2 Aktiviteter gjennom året

Kontrollutvalget har i 2022 hatt 4 møter. Møtene har vært lagt til kommunehuset. Utvalget har behandlet 28 saker.

Utvalget er gjennom året blitt holdt underrettet om revisjonens virksomhet, og har ført tilsyn med at revisjonsarbeidet har foregått i samsvar med gjeldende forskrift og andre bestemmelser.

Representanter fra Bardu kommunes administrative ledelse har ved behov møtt i kontrollutvalget for å gi orientering til utvalget.

4.3 Forhold behandlet i 2021

De forhold som er behandlet kan oppsummeres som følger:

Regnskapsrevisjon:

Kontrollutvalgets har flere oppgaver knyttet til regnskapsrevisjonen. Den mest sentrale er det såkalte «på-se» ansvaret overfor kommunens revisor. Det betyr at kontrollutvalget blant annet skal påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Det er kommunens regnskapsrevisor KomRev NORD IKS som utfører revisjonen og gjennomfører andre revisjonshandlinger, herunder utsteder revisjonsberetninger. Kontrollutvalgets «på-se» ansvar ivaretas gjennom en rekke løpende orienteringer og tilbakemeldinger fra revisor gjennom året.

✓ *Bardu kommunes årsberetning og årsregnskap for 2021*

Kontrollutvalget har avgitt uttalelse til kommunens årsberetning og årsregnskap for 2021.

✓ *Rapporteringer fra revisor*

Revisjonen har orientert kontrollutvalget om revisjonsstrategien for årsregnskapene til kommunen.

✓ *Forenklet etterlevelseskontroll med kommunens økonomiforvaltning*

Kontrollen utføres av revisor og er en kontroll av økonomiforvaltningen i forlengelsen av den finansielle revisjonen, og skal som utgangspunkt rette seg mot de delene av økonomiforvaltningen som revisor ikke har gjennomgått ved sin finansielle revisjon.

Revisor har avgitt en skriftlig uttalelse til etterlevelseskontrollen for årsregnskapet 2021. Ved kontrollen var området investeringsprosjekter valgt, hvor revisor vurderte hvilke rutiner kommunen har for investeringsprosjekter som bidrar til å sikre:

1. At kommunen betaler fakturaer tilknyttet investeringsprosjekter i tråd med inngått anbudsavtale og godkjente endringsmeldinger
2. At ferdigstilte investeringsprosjekter er levert i tråd med kommunens bestilling og
3. At bokføringen i kommunens regnskap gjøres korrekt

Revisor avdekket ikke ved kontrollen noe som ga grunn til å rapportere manglende etterlevelse til kontrollutvalget.

Revisor har også rapportert om strategien for forenklet etterlevelsesk kontroll for 2022.

✓ *Nummererte revisjonsbrev:*

Ifølge kommunelovens § 24-7 påhviler det revisor en informasjonsplikt for en rekke forhold overfor kontrollutvalget. Rapporteringen skal skje skriftlig i form av fortløpende nummererte brev, med kopi til kommunedirektøren. Kontrollutvalget har i henhold til kontrollutvalg- og revisjonsforskriftens § 3 en plikt til å påse at skriftlige påpekninger fra revisor blir fulgt opp.

Det har ikke blitt utstedt nummererte brev i 2022.

Forvaltningsrevisjon:

Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger. I valgperioden skal kontrollutvalget sørge for at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av utvalgte deler av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av utvalgte selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i. Forvaltningsrevisjon utføres av KomRev NORD IKS etter bestilling fra kontrollutvalget.

✓ *Forvaltningsrevisjonsprosjekt Helse og omsorg*

Prosjektet er rettet mot økonomistyring og tjenestekvalitet. Rapporten var bebudet i 2022, men har latt vente på seg. Rapporten forventes behandlet i 2023.

Det bestilles nytt prosjekt i 2023.

Eierskapskontroll:

Kontrollutvalget skal også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. Hvilke selskaper som skal undergis slik kontroll fastsettes av kommunestyret etter innstilling fra kontrollutvalget. På samme måte som ved forvaltningsrevisjoner er det forvaltningsrevisor i KomRev NORD som utfører eierskapskontrollene på bestilling og oppdrag fra kontrollutvalget.

Det er ikke bestilt eierskapskontroller i 2022, men vurderes i 2023.

Andre saker:

I kontrollutvalget skilles det mellom oppgaver som kontrollutvalget *skal* gjøre og *kan* gjøre. Utover de oppgaver som er hjemlet i lov og forskrift kan kontrollutvalget behandle «andre saker» som faller inn under kontroll og tilsynsfunksjonen. Dette er ikke en vedtakskontroll, og utvalget tar heller ikke stilling i enkeltsaker. Kontrollutvalgets rolle ligger her i å avdekke mulige kritikkverdige forhold som eventuelt kan meddeles særskilt til kommunestyret.

Grunnlaget for å iverksette undersøkelser i «andre saker» kan komme fra utvalget selv, media eller fra henvendelser direkte og eksterne tips.

Orienteringer/andre saker (gjengis stikkordsmessig):

- ✓ Budsjettramme 2022 for kontrollutvalgets virksomhet
- ✓ Oppdragsansvarlig regnskapsrevisors uavhengighetserklæring
- ✓ Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighetserklæring
- ✓ Funksjonen av Rådet for funksjonshemming
- ✓ Presentasjon av kontrollutvalget på nett
- ✓ Kommunens kraftsalg
- ✓ Orienteringer fra kommunedirektøren i anskaffelsessaker m.v.

Kontrollutvalget viser også til vedlagte oversikt over alle saker behandlet av utvalget i 2022.

Setermoen, den 20. februar 2023

Torill A. Johansen
leder

Sigfred Steien
nestleder

Vilhelm Kjelsvik
medlem

Bjørn Wiggo Nerli
medlem

Guro Håkstad
medlem

Vedlegg:

- Oversikt over behandlede saker i 2022.

SAKER BEHANDLET AV KONTROLLUTVALGET I 2022 - STATUS

SAK	SAKSTITTEL	STATUS	SAK FOR KOMMUNESTYRET
01/2022	Godkjenning av protokollen fra møte 15.11.2021	OK	
02/2022	Orienteringssak: Kommunens avtale om kraftsalg	OK	
03/2022	Rådet for funksjonshemmede	OK	
04/2022	Kontrollutvalgets årsrapport for 2021	OK	RS 12/2022
05/2022	Referatsaker	OK	
06/21	Drøftingssaker (eventuelt)	OK	
07/2022	Godkjenning av protokollen fra møte 21.02.2022	OK	
08/2022	Rapportering fra revisor – årsregnskapene 2021 – Bardu kommune	OK	
09/2022	Kontrollutvalgets uttalelse om Bardu kommunes årsregnskap og årsberetning for 2021	OK	PS 46/2022
10/2022	Forenklet etterlevelseskontroll for 2021 - investeringsprosjekter	OK	
11/2022	Kontrollutvalgets årsrapport for 2021	OK	RS 12/2022
12/2022	Referatsaker	OK	
13/2022	Drøftingssaker (eventuelt)	OK	
14/2022	Godkjenning av protokollen fra møte 16.05.2022	OK	
15/2022	Vurdering av uavhengighet – oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorer	OK	
16/2022	Forvaltningsrevisjonsprosjektet «Økonomistyring og tjenestekvalitet i helse og omsorg» - status	Rapport forventes levert i 2023	
17/2022	Budsjettramme 2023 – kontroll og tilsyn	OK	PS 77/2022
18/2022	Referatsaker	OK	
19/2022	Drøftingssaker (eventuelt)	OK	
20/2022	Godkjenning av protokollen fra møte 12.09.2022	OK	
21/2022	Rapportering fra revisor - plan for revisjon av regnskapene for 2022 (revisjonsstrategi)	OK	
22/2022	Rapportering fra revisor - forenklet etterlevelseskontroll for 2022 – risiko- og vesentlighetsvurdering	OK	
23/2022	Presentasjon og synlighet av kontrollutvalget på nett	OK	
24/2022	Rutiner og virksomhet for klagenemda	OK	
25/2022	Uavhengighetserklæring oppdragsansvarlig regnskapsrevisor	OK	
26/2022	Kontrollutvalgets møteplan for 2023	OK	
27/2022	Referatsaker	OK	
28/2022	Drøftingssaker (eventuelt)	OK	

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 07/2023	Møtedato: 20.02.2023	Saksbehandler: Susan Terese Thoresen
---	-------------------------------	--------------------------------	--

KONTROLLUTVALGETS ÅRSPLAN FOR 2023

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget godkjenner forslag til årsplan 2023.

Saken gjelder:

Utarbeidelse av årsplan 2023 for kontrollutvalget.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg: Forslag til årsplan 2023
B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

K-Sekretariatet legger fram utkast til Årsplan 2023 for utvalget, jf. vedlegg. Det vil være naturlig at utvalget selv ser nærmere på planen.

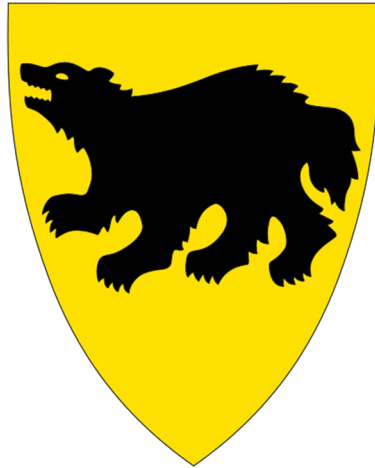
Kontrollutvalget drøfter om det er flere forhold/saker som ønskes omtalt i årsplanen.

Finnsnes, den 8. februar 2023

Susan Terese Thoresen
seniorrådgiver

K-Sekretariatet

BARDU KOMMUNE

**KONTROLLUTVALGETS ÅRSPLAN
FOR 2023**

ÅRSPLAN 2023

1. MØTEPLAN

Møteplanen er vedtatt i sak 26/22, som følger:

- 20. februar
- 27. mars
- 22. mai
- 25. september
- 20. november

Møtestart for alle møtene er satt til kl. 10.00.

2. OVERSIKT OVER ÅRSBERETNINGER OG ÅRSREGNSKAP SOM SKAL BEHANDLES AV KONTROLLUTVALGET.

Følgende årsberetninger og årsregnskap skal fremlegges til behandling i kontrollutvalget:

- *Bardu kommunes årsberetning og årsregnskap - 2022*

3. OVERSIKT OVER ORGANER OG SELSKAP UNDERLAGT KONTROLLUTVALGET

Følgende enheter er underlagt kontrollutvalgets innsynsrett og alminnelige kontrollmandat:

- Bardu kommune
- Aksjeselskaper, interkommunale selskaper og enheter etter kommuneloven § 23-6
- Vertskommunesamarbeid hvor Bardu kommune er vertskommune

K-Sekretariatet IKS er sekretariat for kontrollutvalget og er underlagt kontrollutvalgets instruksjonsmyndighet. Sekretariatet saksforbereder sakene for kontrollutvalget og skal løpende legge frem for kontrollutvalget all viktig korrespondanse fra kommunestyret, revisjonen, administrasjonen, mv.

4. VEDTATTE PLANER AV BETYDNING FOR KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHET

Kommunestyret har vedtatt følgende plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2023:

- a. Helse og omsorg
- b. Oppfølging av politiske vedtak
- c. Offentlige anskaffelser i Bardu kommune

Kommunestyret ga ved behandlingen av planen for forvaltningsrevisjon uttrykk for følgende:

3. Kommunestyret ber kontrollutvalget om å vurdere en prioritering av regnskapsrevisjon i 2021. Kommunestyret ønsker svar på hvorfor kommunen gikk med stort merforbruk i 2018 og 2019 i forhold til budsjett, til tross for at rammene og skatteinntekten var høyere enn budsjettet. Kommunestyret ønsker også svar på hvorfor det har oppstått en budsjettutfordring på 18 mill, i tillegg til omstillingsbehovet, rett før budsjettet nå skal vedtas.
4. Kommunestyret ber kontrollutvalget også om å vurdere en prioritering av forvaltningsrevisjon i 2021. Kommunestyret ønsker svar på hvorfor vi har fått en årsverksøkning på 20 siden 2017, til tross for at vi da vedtok en omstilling med målsetning om en vesentlig årsverksreduksjon.

Kommunestyret har vedtatt følgende plan for eierskapskontroll for perioden 2020 til 2023:

- a. Polar Park AS

5. VIRKSOMHETEN FOR DE ENKELTE KONTROLLOMRÅDER

Kontrollutvalgets ansvarsområder er beskrevet i kommunelovens kap. 23 og i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

5.1 Revisjonens virksomhet

Bardu kommunes valgte revisor er KomRev NORD IKS. KomRev NORD IKS utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller for kommunen.

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at:

- kommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte
- regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjoner og avtaler med revisor
- regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 2 og 3.

Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven § 24-7 til § 24-9 blir rettet eller fulgt opp (nummererte brev, merknader til årsregnskapet, forenklet etterlevelseskontroll m.v.). Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere dette til kommunestyret.

5.2 Forvaltningsrevisjoner

Kontrollutvalget skal utføre forvaltningsrevisjoner med utgangspunkt i plan for forvaltningsrevisjon.

Kontrollutvalget skal bestille forvaltningsrevisjonsprosjekter fra revisjonen. Følgende prosjekter bestilles i 2023:

-

Kontrollutvalget skal motta samtlige prosjekter til behandling i utvalget. Resultatene fra revisjonsprosjektene rapporteres til kommunestyret, og kontrollutvalget følger opp kommunestyrets vedtak. Kontrollutvalget rapporterer senere tilbake til kommunestyret om hvordan vedtakene har blitt fulgt opp.

Følgende prosjekt mottas og følges opp i 2023:

- Økonomistyring og tjenestekvalitet i helse og omsorg

5.3 Eierskapskontroller

Kontrollutvalget skal utføre eierskapskontroller med utgangspunkt i plan for eierskapskontroll.

Kontrollutvalget skal bestille eierskapskontroller fra revisjonen, samt motta samtlige kontroller til behandling i utvalget. Resultatene fra kontrollene rapporteres til kommunestyret. Kontrollutvalget følger opp kommunestyrets vedtak og rapporterer tilbake til kommunestyret om hvordan vedtakene har blitt fulgt opp.

Det er ikke bestilt eierskapskontroller p.t. og det planlegges ikke bestilt eierskapskontroll i 2023.

5.4 Øvrige oppgaver

Kontrollutvalget skal ellers:

- utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen
- føre kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- avgi uttalelse til kommunestyret om årsregnskapene og årsberetningen
- avgi årsrapport til kommunestyret om utvalgets egen virksomhet.
- følge opp øvrige saker ut fra kontrollutvalget mandat av eget tiltak, eller etter henvendelser.

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 08/2023	Møtedato: 20.02.2023	Saksbehandler: Susan Terese Thoresen
---	-------------------------------	--------------------------------	--

REFERATSAKER

Innstilling til vedtak:

Sakene tas til orientering.

Saken gjelder:

Orienteringer.

Vedlegg til saken:

- A: Trykte vedlegg:
- B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

Referater:

- A. SAKSDOKUMENT FRA KOMMUNESTYRET 08.02.2023
 - Rapportering internkontroll – kommunelovens kap 25
- B. FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN
 - Informasjon om Fagkonferansen 2023, 31. mai – 1. juni

Finnsnes, den 9. februar 2023

Susan Terese Thoresen
seniorrådgiver

Internkontroll 2022

Bardu kommune

01.02.2022

Internkontroll Bardu kommune 2022

Om internkontroll	1
Internkontrollsystem i Bardu.....	3
Compilo	4
Bridge.....	5
Samsvar (GDPR).....	5
Rapport internkontroll 2022.....	7
Avvik.....	7
Årsverk.....	9
Medarbeiderundersøkelse	10
Helhetlig ros.....	12
Bridge.....	12
Resultat fra tilsyn 2022	12
.Kommunedirektørens vurdering.....	15
Hvor står vi?.....	15

Om internkontroll

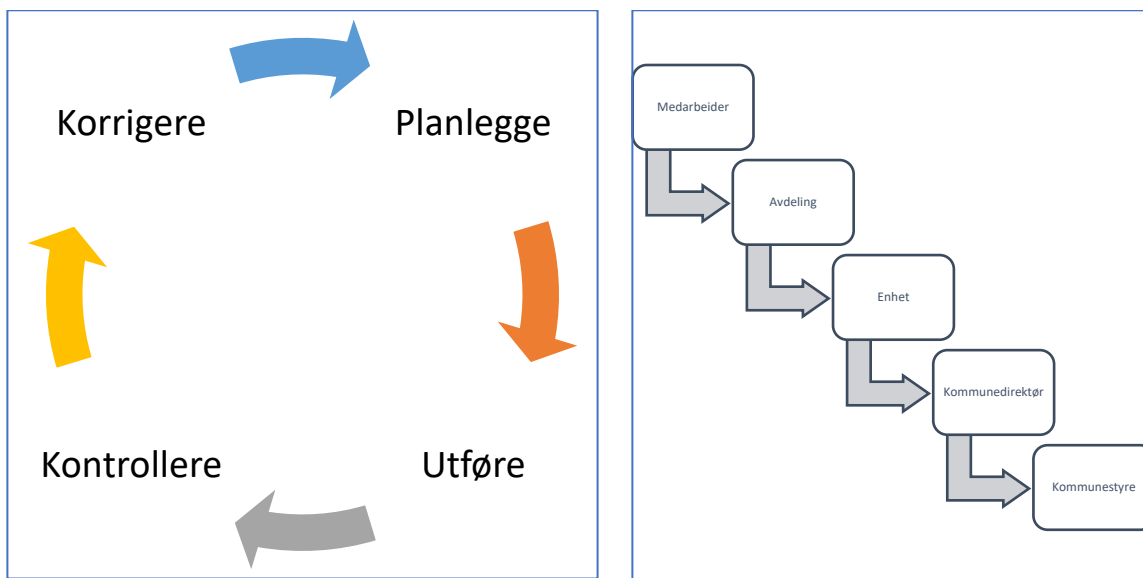
Helhetlig virksomhetsstyring innebærer at risikovurdering, internkontroll og resultatoppfølging er en integrert del av styringsprosessene i kommunen. Dette gir bedre forutsetninger for bevisst styring og eventuelt endring av kurs når forutsetningene endres. Målet er at Bardu kommune når de overordnede føringene i økonomiplanen og samfunnsplanen.

Kommunelovens kapittel 25 omhandler internkontroll. Den krever internkontroll for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren er ansvarlig for internkontrollen.

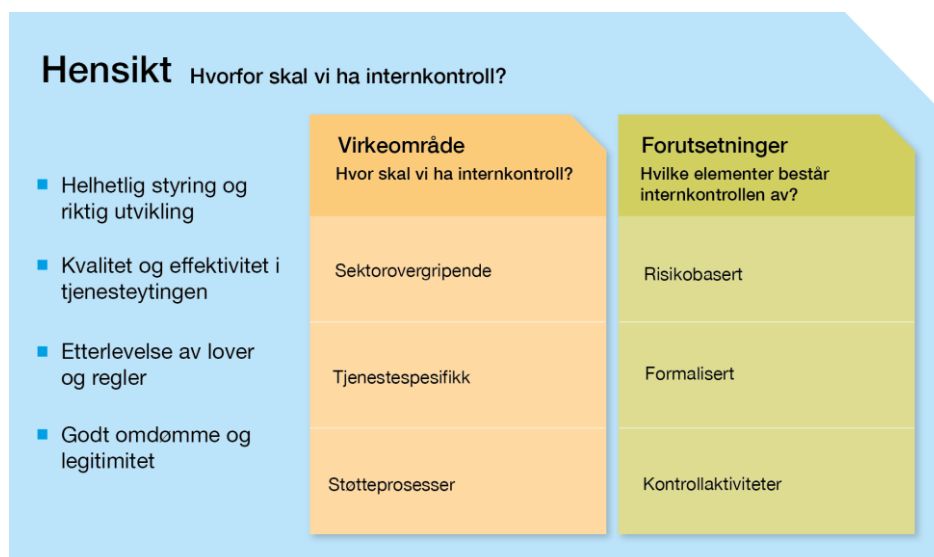
Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Kommunedirektøren skal også rapportere til kommunestyret om internkontroll og resultater fra statlige tilsyn minst en gang pr år.

For å få kunne nå lovkravet om internkontroll, er vi avhengig av å ha en god rapporteringslinje fra den enkelte medarbeider til kommunestyret.

God internkontroll handler om mer enn å unngå lovbrudd. Modellen nedenfor viser et bilde av hvorfor vi har internkontroll, hvor vi skal ha internkontroll og hvordan vi kan vite at internkontrollen er god nok.

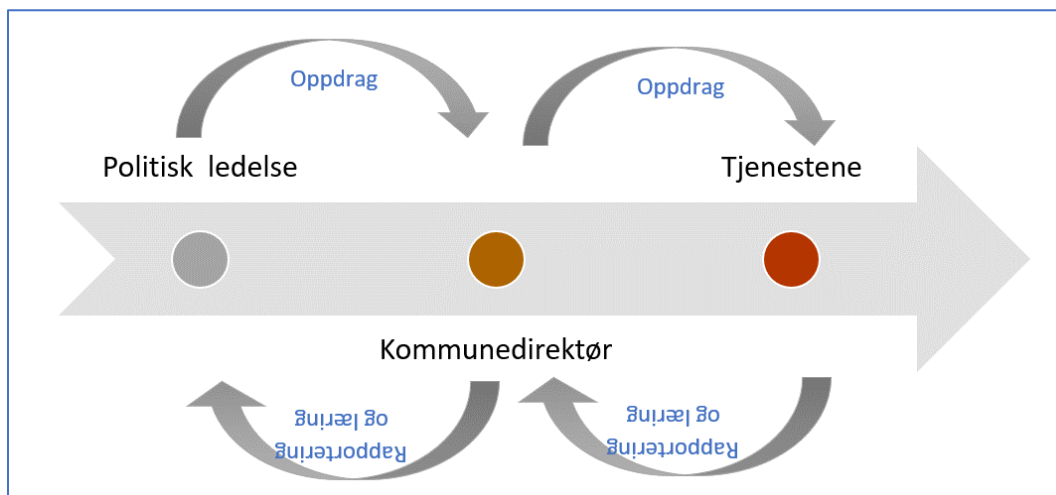
Bardu kommune legger disse hensiktene med internkontroll til grunn:

- **Helhetlig styring og riktig utvikling**
 - Utvikling i tråd med vedtatte mål
 - Godt samspill mellom virksomhetsstyring og internkontroll

- **Kvalitet og effektivitet i tjenesteytingen**
 - Kostnads- og resultateffektivitet
 - Tilfredse brukere og innbyggere
 - Forbedringsarbeid
- **Etterlevelse av lover og regler**
 - Kvalitet og tilgang på tjenester
 - Hindre myndighetsmisbruk
 - Forebygge uønskede hendelser
- **Godt omdømme og legitimitet**
 - Legitimitet og engasjement for kommunen og lokaldemokratiet
 - Attraktivitet som bosted og arbeidsgiver

Internkontrollsystem i Bardu

Styringsdialog er den løpende dialogen fra politisk nivå til kommunedirektøren og kommunedirektøren som oppdragsgiver og enhetene/avdelingene som oppdragsmottakere.

Enhetsledermøter: kommunen gjennomfører ukentlige enhetsledermøter. Det er møteplassen for strategisk ledelse hvor det søkes å gjøre avklaringer på tvers av enhetene, samt sørge for dialog fra strategisk ledelse og ut i den enkelte enhet og avdeling. Saker til enhetsledermøtet meldes inn fra enhetsledere eller kommunedirektør. Avdelingsledere, medarbeidere og eksterne kan inviteres til å presentere en sak eller en problemstilling til møtet.

Avdelingsmøter, ledermøter: I avdelingene og enhetene gjennomføres egne møter for å spre informasjon og løse utfordringer. Disse er viktige arenaer for å få informasjon oppover og nedover i organisasjonen.

Økonomirapportering: Det gjennomføres månedlig økonomirapportering i enheter/avdelinger. Gjennom rapporteringen har vi oversikt over mer- og mindreforbruk, og kan få beslutningsstøtte til endringer som er nødvendige.

Tertialrapportering: Tertialrapporteringen gjennomføres hver fjerde måned, og gir folkevalgte oversikt over kommunens økonomi og andre styringsparametre som sykefravær, årsverkstall m.v.

Internkontrollsystem compilo: Kommunens internkontrollsystem heter Compilo. I systemet meldes og behandles avvik, samt at det er oversikt over kommunens dokumenter og prosedyrer.

Compilo

Bardu kommune har over lengre tid arbeidet med å innføre Compilo som vårt felles kvalitetssystem.

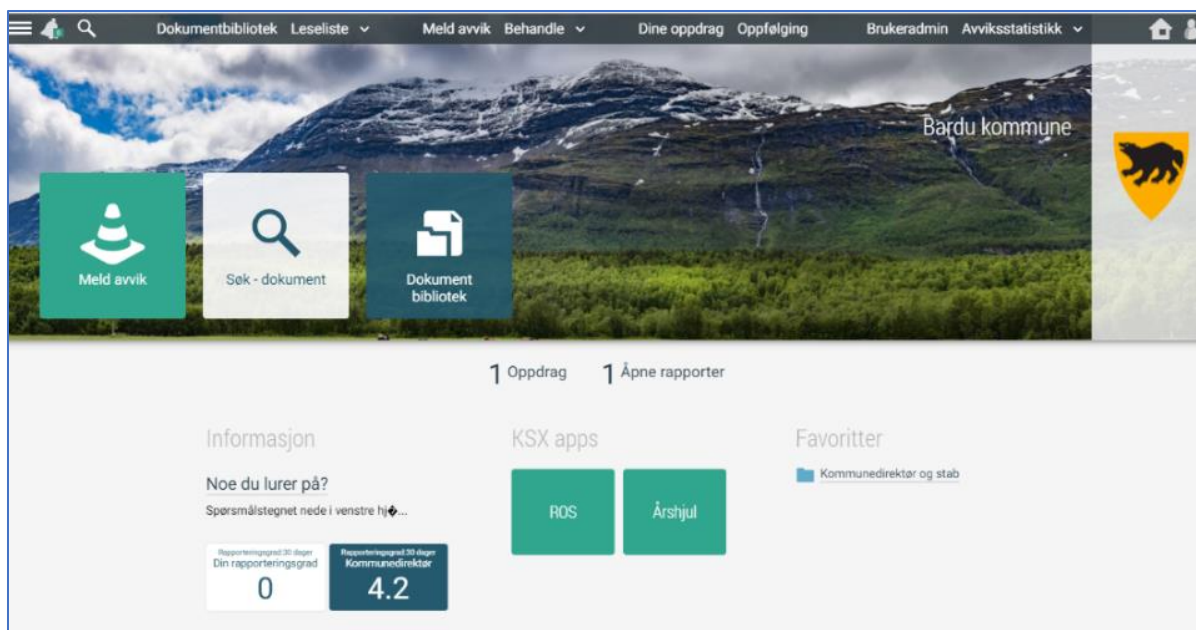

Dokumentbibliotek: I Compilo lagres dokumentasjon som prosedyrer og reglement. Den gir oss et felles utgangspunkt, og mulighet for å ha tilgang til samme dokumentasjon.

I dokumentbiblioteket skal det ligge prosedyrer som er aktuelle for avdelingene og enhetene. Det skal også ligge reglement og dokumenter som er aktuelle for alle medarbeidere i kommunen.

Avvik: Avvik skal meldes ved brudd på lov, forskrift og/eller prosedyre. Avvikene er viktige signal på hva som ikke fungerer i kommunen. I arbeid med helse, miljø- og sikkerhetsarbeid tenker vi på avvik som brudd på lover, forskrifter og prosedyrer.

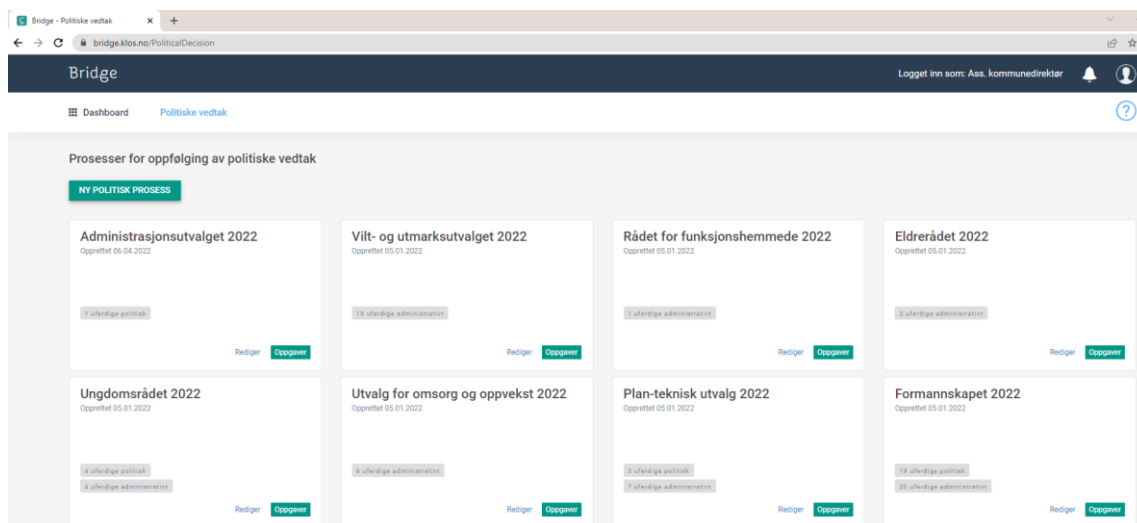
I arbeidet med systematikk i internkontrollarbeidet vil avvikene aggregeres, slik at vi får oversikt over hvor mange avvik som meldes på hver enkelt avdeling/enhet, type avvik og utfordringer vi må ta tak i administrativt eller melde til politisk behandling i forbindelse med budsjett eller som egne saker. Ofte kan man tenke at «det hjelper ikke å melde avvik», men avvik har en egenverdi i å beskrive tilstanden til kommunen, også i de tilfellene hvor avvikene kanskje ikke håndteres slik som den som melder skulle ønske seg.

Det gjøres oppmerksom på at Bardu kommune i 2023 endrer kvalitetssystem fra Compilo til EQS.

Bridge

Kommunen har også et program som heter Bridge som er en del av Compilo. I bridge legger politisk sekretariat inn alle politiske vedtak, og ber om oppfølging. Bridge brukes også som tilbakerapportering til folkevalgte, slik at de får oversikt over administrasjonens oppfølging av politiske vedtak.

Samsvar (GDPR)

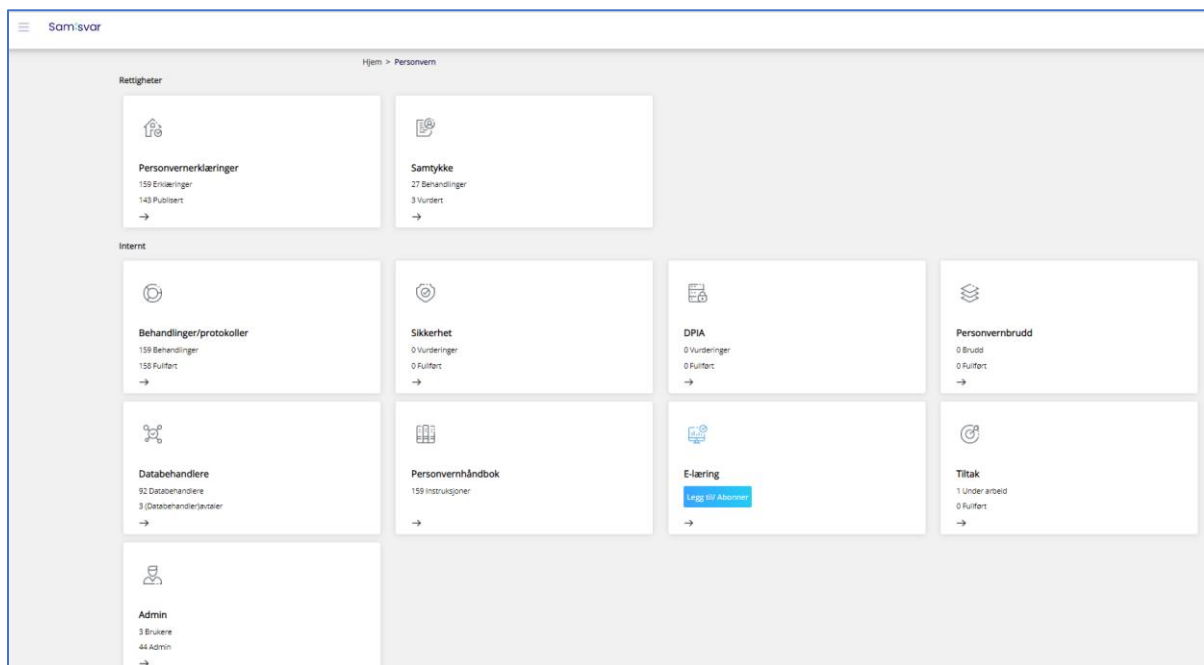
Samsvar er kommunens personvernløsning. Løsningen dekker alle krav i Personvernforordningen, og har moduler for:

- Behandlingsprotokoller
- Personvernerklæringer
- Instruksjer til ansatte

- Systemoversikt og databehandlere
- Sikkerhetsvurderinger
- DPIA gjennomføring
- Innsyns-rettighetsportal

Løsningen benyttes til å registrere protokoller for vår behandling av personopplysninger i de ulike tjenestene. Dataene gjenbrukes i hele løsningen, eksempelvis; når vi oppretter behandlingsprotokoller, genererer løsningen automatisk en personvernerklæring per behandling, en instruks til ansatte per behandling, oversikt over systemer mv.

Personvernerklæringer hentes fra systemet og publiseres på en egen side på kommunens hjemmeside slik at de registrerte selv enkelt kan søke opp hvilke behandlinger vi gjør, og hvilke opplysninger vi registrerer, hvem vi deler dem med, hva som er kilden etc. for hver behandling.

Rapport internkontroll 2022

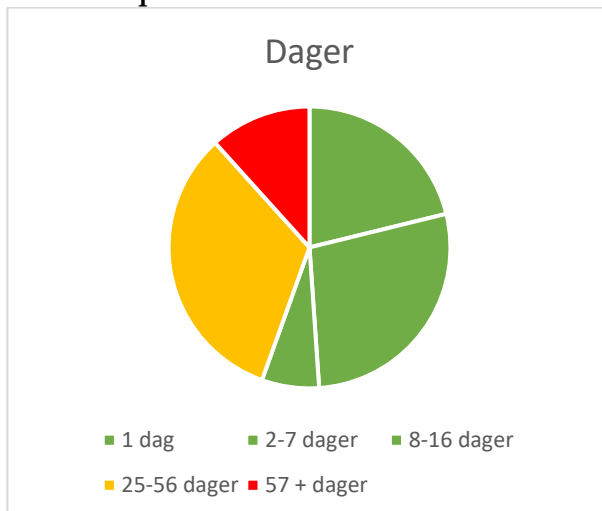
Avvik

I alt 244 avvik ble rapportert i 2022. Det er en økning sammenlignet med 2020 og 2021. Økningen anses å være positiv, og den forventes økt ytterligere ettersom det er stort fokus på avvik.

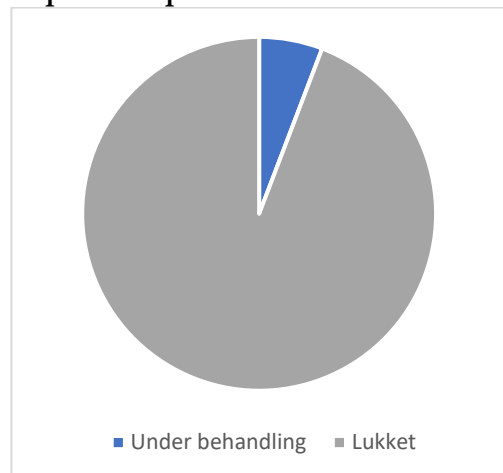

Under gis en oversikt over avvik meldt i 2022:

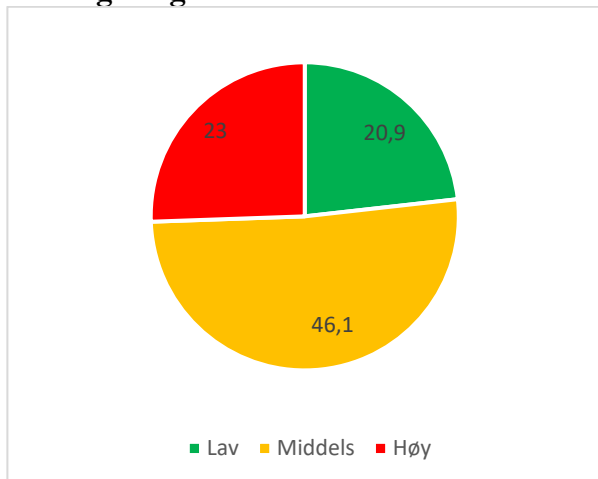
Lukketid på avvik

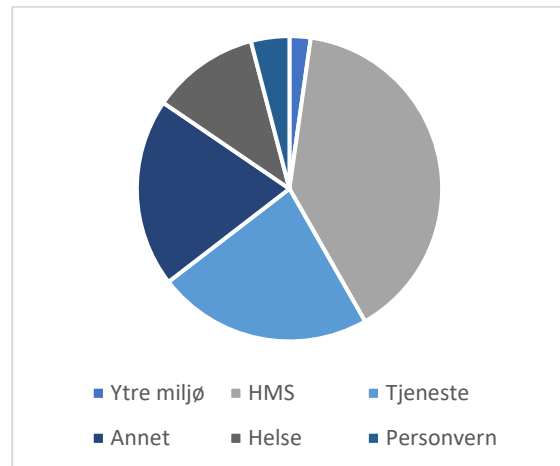
Status på avvik pr 31.12.22

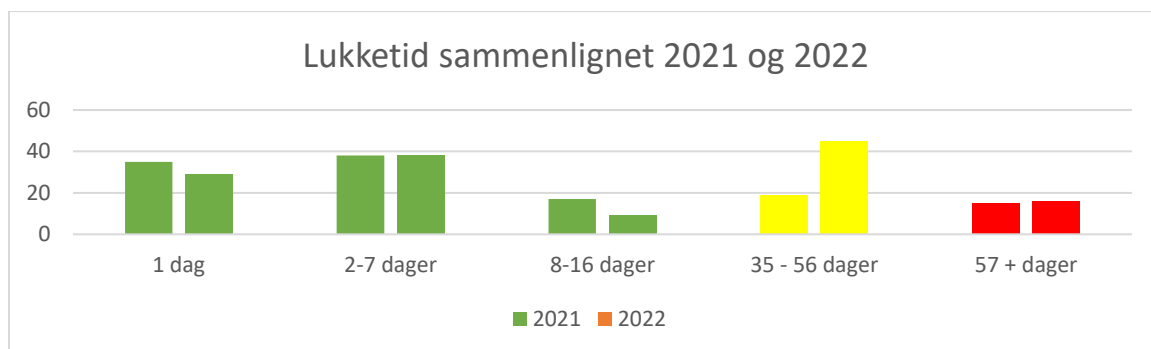
Alvorlighetsgrad

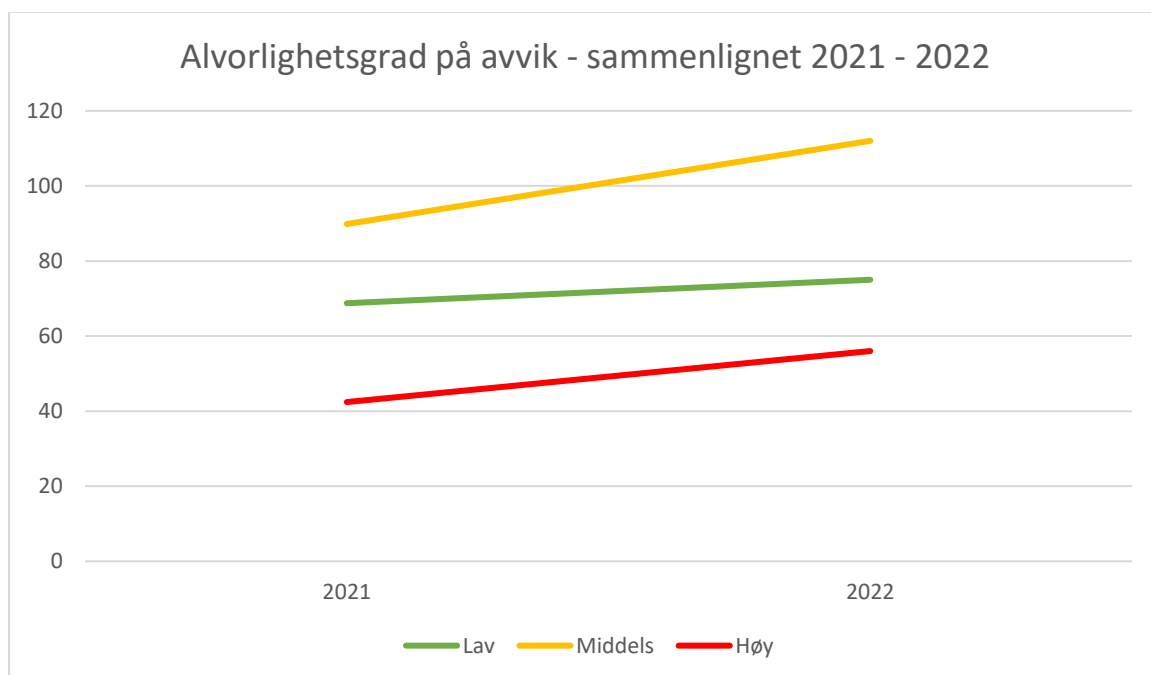
Avviksområde

Avviksområdene er relativt likt sammenlignet med 2021, men det har vært en økning i avvik knyttet til hms og tjeneste, og en reduksjon i avvik knyttet til helse.

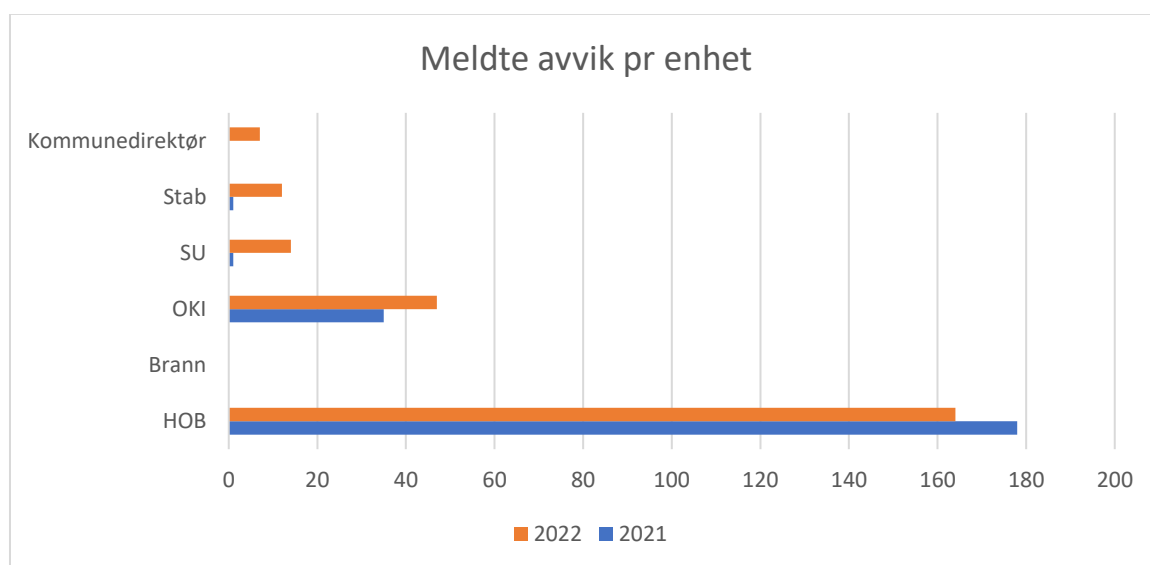
Lukketiden er økt noe sammenlignet med 2022, men andelen avvik som lukkes innen 16 dager vurderes å være akseptabel.

Det er ledere i de ulike virksomheter/avdelinger som har ansvar for opplæring av de ansatte i forhold til hvordan man melder avvik, herunder kategorisering av avvik og valg av alvorlighetsgrad. Alle lederne får tilbud om bistand fra systemansvarlig for internkontrollsystemet både i forhold til opplæring av ansatte, men også i forhold til egen rolle som avviksbehandler. I tillegg har Compilo videoer og manualer som kan brukes i opplæringsøyemed. Det er også anbefalt at ledere bruker tid i personalmøter på å gå gjennom egen avviksstatistikk og bruke meldte avvik som læring i forhold til både hva man melder, hvordan avvik kategoriseres og valg av alvorlighetsgrad.

Det vil være viktig å ha fokus på lukketid for avvik. Målet må være at den avviksbehandleren som mottar avviket behandler avviket innenfor gitt frist. Dersom ikke avviket behandles av den som er behandlingsansvarlig vil avviket gå videre til neste nivå etter 14 dager.

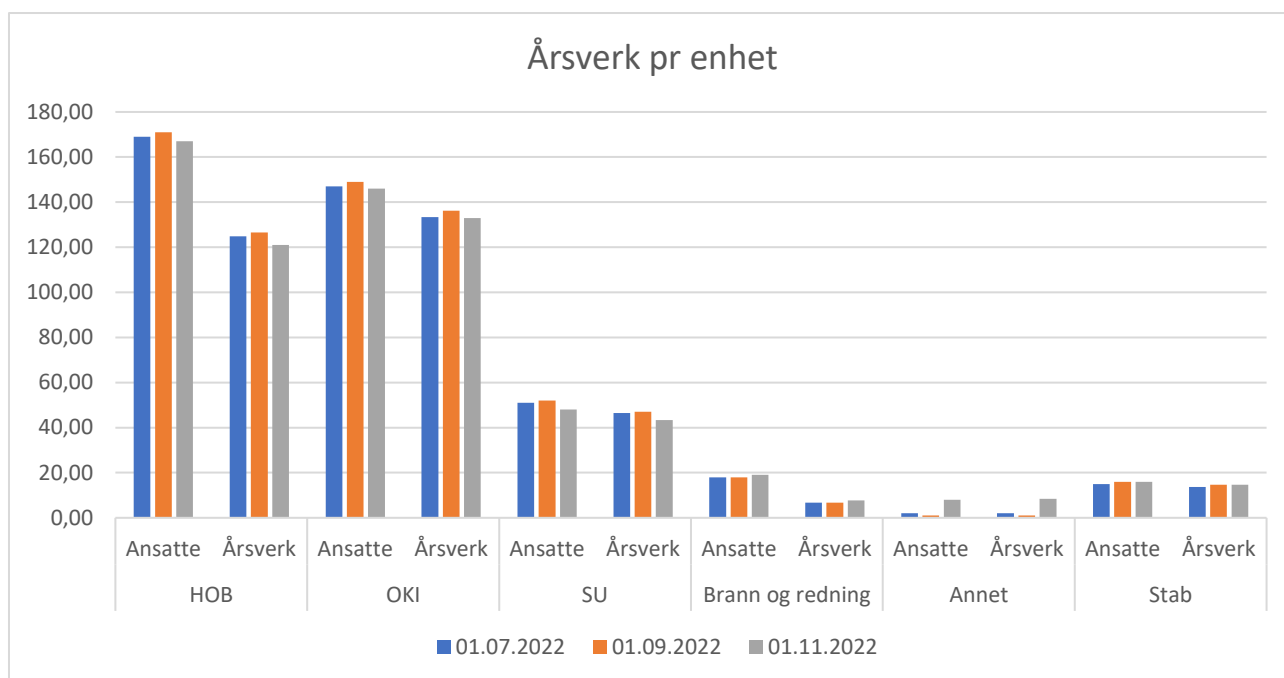
Helse- omsorg og barnevern (HOB) har meldt langt flest avvik. Dette handler delvis om enhetens størrelse, men handler nok også om høyere bevissthet på avviksmelding i enheten. Fra 2021 til 2022 er det skjedd en positiv utvikling innen øvrige enheter som samtlige, med unntak av brann og redning, viser en økning i meldte avvik. På grunn av en systemfeil, har flere av avvikene meldt i 2022 blitt meldt direkte til kommunedirektør utenfor linjen. I oversikten under er dette korrigert, slik at avvikene er ført på riktig enhet.

Årsverk

Antallet årsverk i Bardu kommune pr 31.12.22 var 331. Dette er noe lavere enn baseline-nivået i 2017. Siden august 2020 har det vært en jevn reduksjon i antall årsverk i Bardu kommune, i tråd med politiske føringer og det iverksatte organisasjonsprosjektet.

Tid	jan.17	aug.17	jan.18	aug.18	jan.19	aug.19	jan.20	aug.20	jan.21	aug.21	jan.22	aug.22
Årsverk	336,01	337,66	346,15	351,75	364,87	360,83	374	371,31	357,98	343,96	334,49	332,17

Medarbeiderundersøkelse

I 2022 ble det gjennomført to medarbeiderundersøkelser i kommunen; 10-faktorundersøkelse og HMS-undersøkelse.

	Start	Slutt	Svarprosent
10-faktor	03.03.22	31.03.22	37
HMS-undersøkelse	15.08.22	20.11.22	42

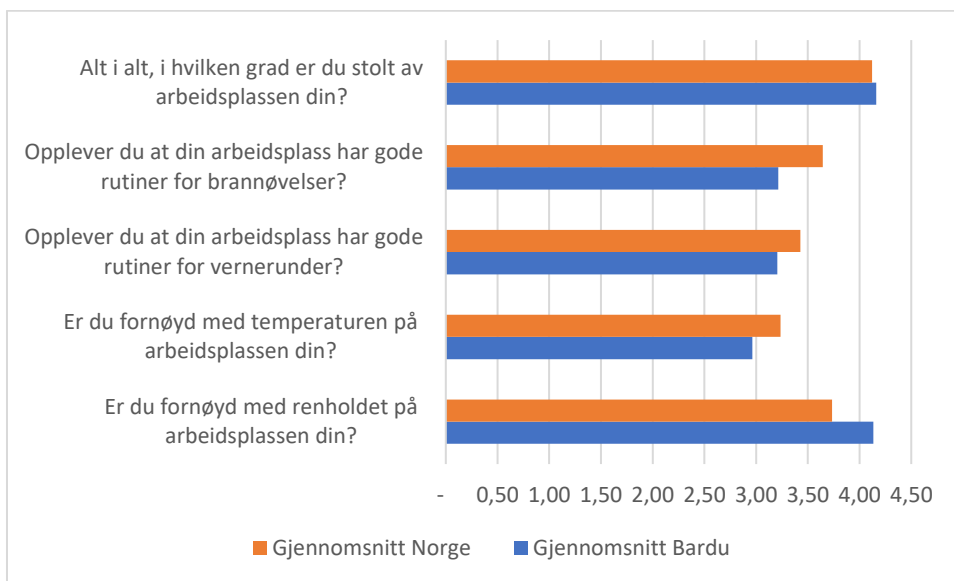
Undersøkelsene kompletterer hverandre. I 10-faktorundersøkelsen måles indre motivasjon, mestringstro, autonomi, bruk av kompetanse, mestringsorientert ledelse, rolleklarhet, relevant kompetanseutvikling, fleksibilitetsvilje, mestringsklima og prososial motivasjon. HMS-undersøkelsen måler medarbeideres tilfredshet med inneklima og andre forhold på arbeidsplassen.

Resultatet da viste at vi Bardu kommune er en ganske gjennomsnittlig organisasjon på de 10 faktorene. Resultatene foreligger aggregert på kommunenivå. Det er også tilgjengelige data på avdelings- og enhetsnivå som brukes til gjennomgang.

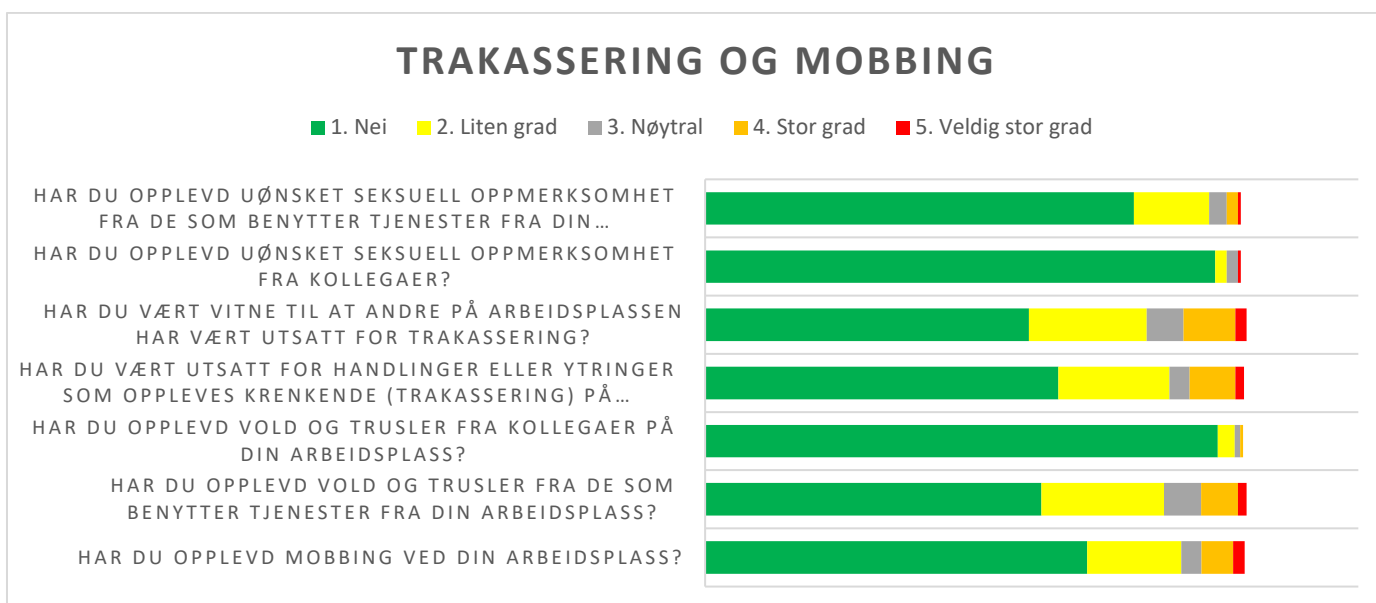
Undersøkelsene skal gjennomføres årlig.

Spørsmålskategori	Gjennomsnitt Bardu (1-6)	Gjennomsnitt Norge (1-6)
Fysisk arbeidsforhold	3,5	3,5
Rutiner	3,3	3,5
Trakassering, diskriminering og varsling	1,7	1,7
Psykososiale forhold	2,4	2,3
Systemer for lønns- og arbeidstidsordninger	2,7	2,8
Stolthet over egen arbeidsplass	3,9	3,9

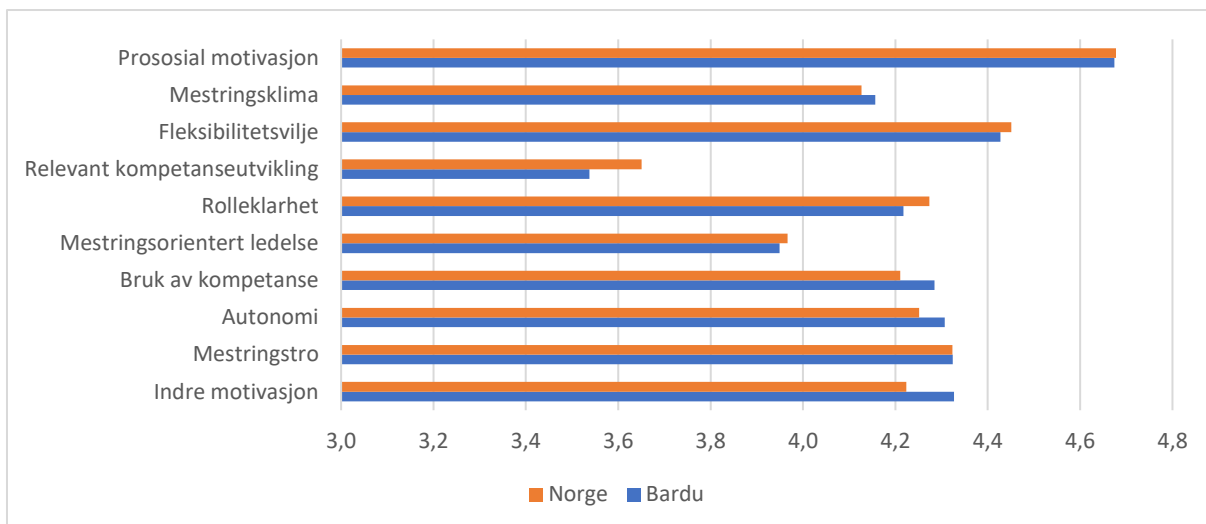
Figur 1 Sammenstilling av data fra HMS-undersøkelsen

Figur 2 Utdrag spørsmål hvor Bardu avviker fra gjennomsnitt av kommune-Norge

Figur 3 Særlige spørsmål knyttet til trakassering og mobbing

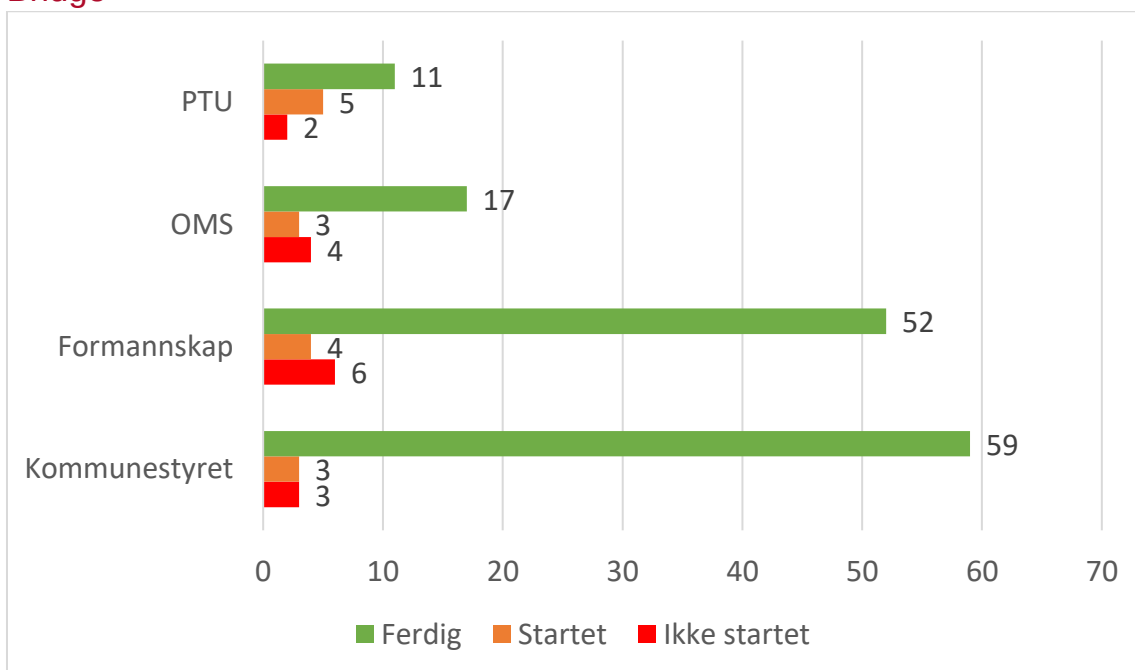

Figur 4 Sammenstilling av data fra 10-faktorundersøkelsen

Helhetlig ros

Arbeidet med oppdatert helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse ble startet i 2022, og forventes ferdigstilt våren 2023.

Bridge

Tabellen over viser oppfølging av politiske vedtak i henholdsvis PTU, OMS, formannskapet og kommunestyret. Langt de fleste politiske vedtak er registrert som ferdigstilt.

Resultat fra tilsyn 2022

Digitalt tilsyn med Bardu rensesanlegg

Tilsynsdato: 24.08.21, tilsynsrapport 02.11.21

Avvik: Tre anmerkninger
Status: Tilsyn i 2021, avvikene ble lukket i 2022

Tilsyn miljørettet helsevern med Øvre Bardu skole

Tilsynsdato: 18.11.22
Avvik: Ingen avvik
Status: Tilsynet avsluttet

Tilsyn, miljørettet helsevern, Seterveien barnehage

Tilsynsdato: 11.11.22
Avvik: To avvik
Status: Tilsynet er fortsatt åpent

Tilsyn fra Mattilsynet vdr drikkevann

Tilsynsdato 05.10.22
Avvik: Ett avvik
Status: Avviket ble lukket i 2022.

Tilsyn fra Mattilsynet vdr drikkevann

Tilsynsdato 05.10.22
Avvik: Ett avvik
Status: Avviket ble lukket i 2022.

Tilsyn, barnehageloven, Seterveien barnehage

Oppfølging av dokument-tilsyn med Bardu-barnehagene

Tilsynsdato 10.11.22
Avvik: Ett avvik
Status: Tilsynet er fortsatt åpent.

Gjennomførte tilsyn

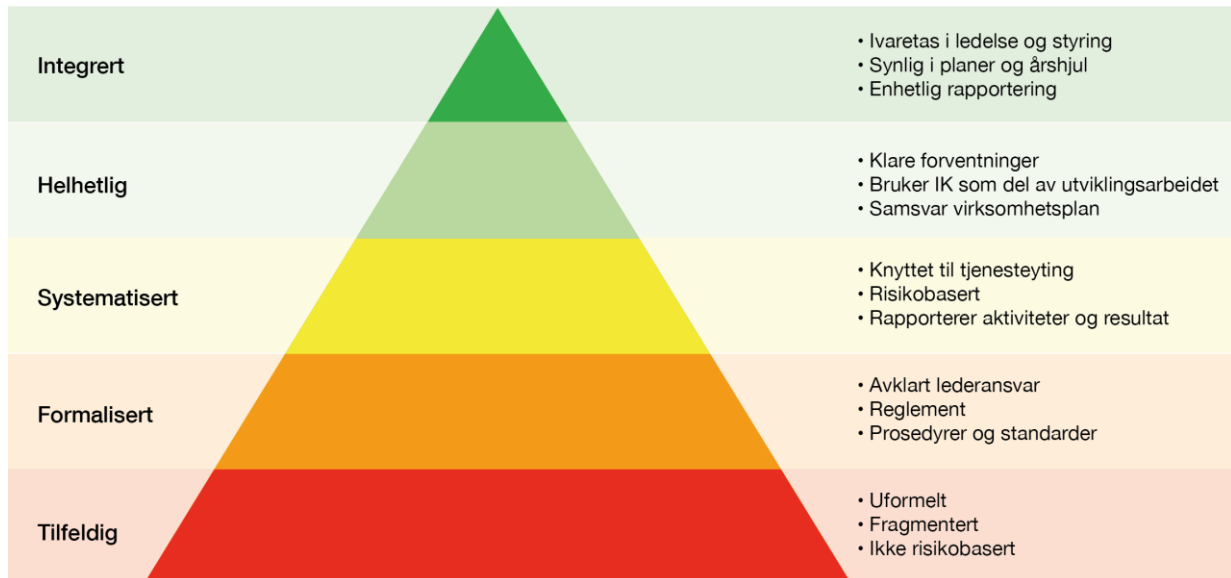
Bardu kommune har også gjennomført ett tilsyn hos Stendi i forbindelse med kjøp av omsorgstjenester av kommunen. Avvikene i tilsynet ble lukket i løpet av 2022. Det planlegges tilsyn med andre private tjenesteleverandører i 2023

.Kommunedirektørens vurdering

Et punkt i kommunedirektørens årlige rapport om internkontroll bør også inneholde beskrivelse av utvikling og forbedring. Gjennom en vurdering av hvordan nivået for internkontroll i kommunen er, kan en identifisere utviklings- og forbedringsområder. Til dette kan en benytte ulike verktøy, en av disse er modenhetspyramiden.

En organisasjon vurderes til helt «moden» når internkontrollen er integrert, og kjennetegnes av at:

- Internkontroll ivaretas i ledelse og styring
- Internkontroll er synlig i planer og årshjul
- Kommunen har en enhetlig rapportering

Modenhetspyramiden figur: KS

Hvor står vi?

Bruker vi modenhetspyramiden for å vurdere nivået Bardu kommune har på internkontrollen, ser vi at vi har mye på plass, men også noen utviklings- og forbedrings muligheter. Vi har en systematisert internkontroll; prosedyrer og retningslinjer og reglementer er lagt i kvalitetssystemet Compilo. Dette vil videreføres i nytt kvalitetssystem. Gjennom delegasjonsdokumenter til enhetsledere, samt oppdragsbrev fra kommunedirektør til enhetene, er lederansvaret godt kommunisert og avklart. Internkontrollen er også knyttet til tjenesteyting.

Der Bardu kommunes utviklingspotensiale ligger er i dokumentasjon av gjennomførte risikovurderinger på tjenesteområdene, samt å gjennomføre risikovurderinger der dette mangler i dag. I tillegg bør internkontrollen synliggjøres bedre i planer og årshjul og tas inn i rapporteringssystemet. Dette arbeider vi kontinuerlig med for å forbedre.

Fagkonferansen 2023, 31. mai -1. juni

I 2023 arrangeres fagkonferansen på [Scandic Lerkendal, Trondheim](#), 31.mai-1.juni

Målgruppe

Ledere og medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, ordførere, kommunedirektører og ellers alle med interesse for kontrollarbeid i kommunal sektor.

Program

Det er krig i Europa, dyrtid og klimakrisen er foruroligende nær. Hva bør kontrollutvalget være oppmerksom på i denne sammenhengen?

- Hvilke trusler står kommunene overfor?
- Er beredskapen i kommunen god nok?
- Er kommunen beskyttet mot korrupsjon og økonomisk kriminalitet?
- Det er kommunestyre- og fylkestingsvalg til høsten. Derfor er det aktuelt å spørre om vi er sikre på om vi kan gjennomføre valg på en trygg måte uten påvirkning?
- Hva med personvernet? Er kommunen beskyttet mot hacking og cyberangrep?

Samtidig er det krav til kommunene om godt ytringsklima og åpenhet.

- Hvordan står det egentlig til med åpenheten i norske kommuner?
- Ytringsfrihetskommisjonen mener at kommuner som sliter med åpenheten må lage en tiltaksplan som skal sikre at offentlighetsloven og arkivloven etterlevs.

Dag 1, 31. mai

09:00 Registrering med mat

10:00 Velkommen | Tage Pettersen, styreleder FKT

10:05 Kommunenes ansvar for egen beredskap | Øystein Johannessen, Assisterende Statsforvalter, Trøndelag

10:45 Kort pause

10:50 Geoteknikk i Overhalla kommune, Forvaltningsrevisjonsrapport som tar for seg faren for kvikkleirekred | Margrete Haugum, oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor, Midt-Norge Revisjon SA

11:35 Pause

11:50 Personvernkomisjonens rapport, utfordringer for kommunene | Helge Veum, medlem av Personvernkomisjonen, leder for teknologi og innovasjon, Ålesund kommune

12:30 Kort pause

12:35 Spørsmål og refleksjon

13:00 Lunsj

14:00 Korrupsjon og økonomisk kriminalitet med blikk på offentlig sektor | Mari Sognnæs Andresen, Økokrim

14:45 Pause

15:00 Hvordan kan vi beskytte norske valg mot uønsket informasjonspåvirkning? | Ine Marie Eriksen Søreide, stortingsrepresentant (H)

Dag 2, 1. juni

09:00 Rapport fra Ytringsfrihetskommisjonen | Anki Gerhardsen, frilansjournalist, og medlem av kommisjonen

09:45 Pause

10:00 Hvordan står det til med åpenheten i kommune-Norge? | Tor Dølvik, spesialrådgiver, TI Norge

10:45 Pause

11:00 Åpenhetsloven og kommunenes rett til å kreve informasjon fra leverandører | Gro Valen Simonsen, Forbrukertilsynet

11:30 Lunsj

12:30 Refleksjoner etter endt valgperiode og erfaringsoverføring til nytt utvalg. Paneldebatt med flere KU-ledere og spørsmål fra salen. | Tage Pettersen, FKT, moderator

13:30 Pause

13:45 Skråblikket: Tvil deg god | Henrik Syse

14:50 Avslutning | Tage Pettersen, FKT

Deltakeravgift kr. 7 500, ikke medlemmer kr. 7 950

Påmeldingsfrist: 21. april

Påmelding

Er medlem i FKT

Deltaker

Ønsket deltakelse * —Please choose an option—

SEND

Utvalg: Kontrollutvalget i Bardu kommune	Saksnummer: 09/2023	Møtedato: 20.02.2023	Saksbehandler: Susan Terese Thoresen
---	-------------------------------	--------------------------------	--

DRØFTINGSSAKER (EVENTUELT)

Innstilling til vedtak:

Saken fremmes med åpen innstilling.

Saken gjelder:

Eventuelle aktuelle saker.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

B: Utrykte vedlegg:

Saksutredning:

Deltakelse på NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2023

NKRF gjennomførte Kontrollutvalgskonferansen 1.-2. februar 2023. Leder av kontrollutvalget deltok og vil gi en orientering fra deltakelsen.

Eventuelle øvrige tema eller saker tas opp til drøfting i møtet. Kontrollutvalget avgjør om saker som tas opp skal følges videre opp.

Finnsnes, den 10. februar 2023

Susan Terese Thoresen
seniorrådgiver
